Ազգ

Azg armenian daily

Սեպտեմբեր 21 Երեքշաբթի 1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
9 տարի, թիւ 181 (432)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Կոնֆլիկտ

Ուկրաինան դեռեւս քննարկում է Հայաստանի մեղադրանքները

Ուկրաինայի արտգործնախարարության խոսնակ Նատալյա Զարուդնայան անցյալ շաբաթ հայտնել է, որ իր երկրի պաշտպանության նախարարությունը եւ անվտանգության ծառայությունները մի համատեղ հանձնաժողով են կազմել, որը պետք է քննի Հայաստանի ԱԳՆ նոտայում հայտնված Ադրբեջանին զենք մատակարարելու մասին մեղադրանքների իսկությունը: Այս հանձնաժողովը կազմվել է Ուկրաինայի ԱԳՆ խնդրանքով: Զարուդնայան նշել է նաեւ, որ Ուկրաինան Ադրբեջանի հետ համաձայնագիր է կնքել ուկրաինական արտադրության տանկերը վերանորոգելու վերաբերյալ, սակայն Հայաստանը մեղադրել է իրենց շարքից դուրս եկած տանկերի փոխարեն Ադրբեջան նորերն ուղարկելու մեջ: BBC

Խմբագրական

Արժանի՛ ենք անկախութեան

Համեմատաբար հեշտ տրուեց անկախութիւնը մեզ: Սակայն երկու տարուայ փորձառութիւնից յետոյ հետզհետէ աւելի ենք համոզւում, որ անկախութեան իրական հիմքեր ստեղծելն արդէն դժուար է: Առաւել կամ նուազ յաջողութեամբ աւարտելով անկախութեան արտաքին՝ օրինական ու ձեւական խնդիրների լուծման փուլը,- հռչակագիր, դրօշ, օրհներգ, զինանշան, հաւատարմագրերի ու դեսպանների փոխանակում, ՄԱԿ-ում աթոռ, միջազգային պայմանագրեր եւ այլն,- շուտով դէմ կանգնեցինք զգաստացնող բուն իրականութեանը՝ ինչպէս հասնել այն իրական անկախութեանը, որը կոչւում է սեփական ժողովուրդը կերակրելու ազատութիւն, սեփական սահմանները սեփական ուժերով ապահովելու ազատութիւն, սեփական սերունդների բարգաւաճ եւ ապահով կեանքը, ազգային կամքը երաշխաւորելու ազատութիւն: Այսինքն այն բոլոր ազատութիւնները, որոնց հանրագումարը կազմում է անկախ քաղաքականութիւնը, անկախութիւնը:

Գաղութարարութեան լծից նոր դուրս եկած՝ մի պահ մեզ թուաց, թէ թռիչքի համար բաց են բոլոր ճանապարհները մեր ժողովրդի առաջ: Հերիք է հնից մնացած իրական արժէքների վրայ գումարել նորը, եւ... թռիչքահարթակը պատրաստ է: Մինչդեռ, Անկախութեան հռչակումից ճիշտ երկու տարի յետոյ, այսօր, հետզհետէ աւելի ենք զգում արեան նորանոր «տուրքեր վճարելու» անխուսափելիութիւնը, հարեւանների ոտնձգութիւնների դէմ արտաքին պաշտպանութեանն ապաւինելու պարտադրանքը, արարող, արտադրող ժողովրդից ճարող-բերող, առնող-վերավաճառող բազմութիւնների վերածուելու վտանգը, սեփական դրամանիշը պահեստարանից լոյս աշխարհ հանել զգուշացող, այլոց արժոյթների անմիջական թելադրման տակ կքած վարչատարածքային միաւորի վերածուելու հեռանկարը: Այնքան, որ շատերի մօտ անցեալապաշտութիւնն է դարձել տիրապետող, ծորտի՛ անցեալը, որն աւելի ապահով էր, անհոգ, կուշտ եւ տաք: Եւ սա՛ է ամենից վտանգաւոր սպառնալիքը մեր անկախութեան:

Փառք Աստծու, ունենք նաեւ նուաճումներ, ձեռքբերումներ: Ապացուցել ենք, մի անգամ եւս, թէ մարտունակ ժողովուրդ ենք, արժանի՛ իր հայրենիքին: Փաստել ենք, դարձեալ մէկ անգամ, որ գիտենք դիմանալ, գոյատեւել, յարատեւել: Ազգային-քաղաքացիական գիտակցութեամբ կրել զրկանքներ, զոհաբերել ամէն ինչ, հանդուրժել ամէն ինչի, յանուն հայրենիքի անվտանգութեան եւ ներքին կայունութեան: Ցոյց ենք տուել բոլորին, եւս երկու տարուայ ընթացքում, թէ արժանի՛ ենք անկախութեան:

Այս գիտակցութիւնն է, որ ուղղութիւն պիտի տայ մեր յետագայ քայլերին, մեր տնտեսական ու քաղաքական կառոյցների ստեղծման աշխատանքներին: Պիտի՛ մտրակի յարատեւելու մեր կամքը, ինքնաարթնացումի մեր պատրաստակամութիւնը: Շատ կանուխ է դափնեպսակի տակ ննջելու համար, սեփական ժողովրդից մեկուսանալու համար:

Ամէն ինչ դեռ նոր պիտի ստեղծենք, հիմնաքարերի՛ց՝ սահմանադրութիւնից, սեփականաշնորհումից, մարդկանց նիւթական ու մտաւոր ձեռներէցութեան համար իրական պայմաններ ստեղծելուց ու մանաւանդ՝ դրանք պաշտպանելուց:

Համեմատաբար հեշտ է տրուել անկախութիւնը մեզ: Սակայն երբեք հեշտ չի լինելու այն պահելը: ■

Տարեդարձ

ԱՅՍՕՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆ ՕՐՆ Է

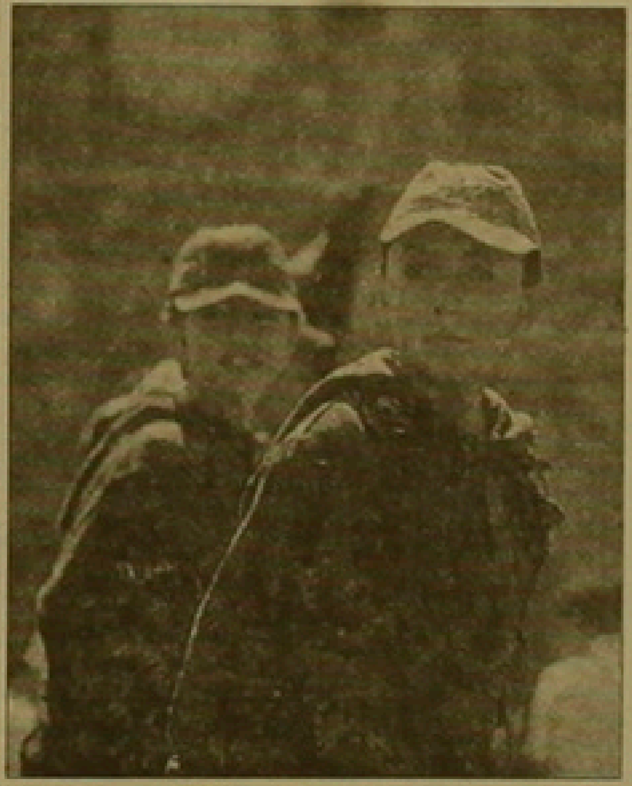

Այսօր հայ ժողովուրդը տոնում է իր անկախ պետականության հռչակման օրը: Երկարատեւ ընդմիջումից հետո մայրաքաղաքում եւ հանրապետության շրջաններում ու քաղաքների զբոսայգիներում տեղի կունենան տոնախմբություններ, համերգներ ու թատերականացված հանդեսներ: Առավոտյան ժամը 10-ին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ու կառավարության անդամները կայցելեն Եռաբլուր, իրենց հարգանքի տուրքը մատուցելու զոհված ազատամարտիկներին, այնուհետեւ ժամը 12-ին կմասնակցեն Կամոյի անվան հայ-արգենտինյան դպրոցի հանդիսությանը, ժամը 14-ին հանդիսավոր պայմաններում կբացվի «Զվարթնոց» օդանավակայանի միջազգային բաժինը:

Ժամը 17-ին մարզահամերգային համալիրում տեղի կունենա տոնական ընդունելություն: Այդ ընթացքում թատերականացված միջոցառումներ կլինեն Մատենադարանի մոտ, Ազատության եւ Հանրապետության հրապարակներում:

Քաղգործկոմի լրատվական ծառայությունից հայտնեցին նաեւ, որ տոնախմբություններ կլինեն Հաղթանակի անվան, Կիրովի անվան մանկական զբոսայգիների եւ 40-ամյակի անվան պուրակում (ժամը 13:00–17:00), համերգներ կանցկացվեն մշակույթի տներում եւ բացօթյա էստրադաներում: Երեկոյան կլինի նաեւ տոնական հրավառություն: «Ազգ»

Մանրամասներ

Պաշտպանության նախարարությունը հերքում է Ղազախի վրա հարձակումը

Ուրբաթ օրը Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունում Ինտեր-ֆաքս գործակալությանը հայտնել էին, թե հայկական բանակի ստորաբաժանումներն այդ օրը հարձակման են անցել այդ հանրապետության Ղազախի եւ Թովուզի շրջանների ուղղությամբ եւ, թե հարձակմանը մասնակցում են տասնյակ տանկեր, հետեւակի մարտական մեքենաներ, զրահամեքենաներ, ինչպես նաեւ մարտական ուղղաթիռներ: Նշվել էր, թե նախնական տեղեկությունների համաձայն, հայկական կողմին հաջողվել է մի քանի կիլոմետր խորանալ Ադրբեջանի տարածքում, որտեղ կան սպանվածներ եւ վիրավորներ:

Մինչդեռ երեկ, սեպտեմբերի 20-ին Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունում հերքեցին այդ տեղեկությունները, դրանք անվանելով հերթական սադրանք:

Միաժամանակ, նախարարության լրատվական ծառայությունից Նոյյան Տապան գործակալությանը հայտնեցին, որ արդեն 5-րդ օրն է, ինչ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում որեւէ լուրջ միջադեպ չի արձանագրվել: Սեպտեմբերի 20-ի գիշերն ու առավոտյան իրավիճակը համեմատաբար հանգիստ է եղել: «Ազգ»

Կազակները մտահոգ են ժողովրդագրական իրավիճակից: Սեպտեմբերի 20-ին կայացած հանդիպման ժամանակ Պյատիգորսկի օկրուգի ատաման Ալեքսանդր Կունիցինը եւ հայկական մշակութային ընկերության քաղաքային խորհրդի նախագահ Ռոբերտ Յավրյանը Պյատիգորսկում քննարկեցին տեղացի կազակների եւ հարկադիր վերաբնակիչների միջեւ ծագող կոնֆլիկտային իրավիճակների կանխման հարցերը: Ատամանը մասնավորապես ընդգծեց, որ կազակներին մտահոգում են վերջին ժամանակներս Մինվոդիում հայ փախստականների ուժեղացած հոսքը: Նրա խոսքերով, այդ երեւույթը հանգեցնում է ի վնաս բնիկների ժողովրդագրական իրավիճակի կտրուկ փոփոխման: Ինչպես հաղորդում է Սնարքը, հանդիպման մասնակիցները համաձայնության են եկել, որ անձնագրային ռեժիմի ստուգումը, այդ կարգի այլ միջոցառումները պետք է անցկացվեն հայկական մշակութային ընկերության ներկայացուցիչների հետ համատեղ: Սնարք

Աբխազիա

Գրաչով. Միակ ելքը վրացական զորքերի դուրս բերումն է

Երկուշաբթի օրը Մեծ Բրիտանիայի պաշտպանության նախարարի հետ բանակցությունների ընթացքում Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Գրաչովը հայտնել է, որ Էդուարդ Շեւարդնաձեն կիրակի դիմել է օգնության խնդրանքով, բայց, ասել է Գրաչովը, ինքը մերժել է Շեւարդնաձեի խնդրանքը, քանի որ իրավիճակը հակամարտության գոտում շեշտակիորեն փոխվել է, Սուխումում փողոցային մարտեր են ընթանում, ինչը անհնար է դարձնում խաղաղարար ուժերի կիրառումը հակամարտող կողմերին բաժանելու համար: Գրաչովը հաղորդել է, որ իրեն հաջողվել է համոզել աբխազական ղեկավար Արձինբային չգրավել Սուխումը, ինչպես նաեւ միջանցք բացել վրացական զորքերը Սուխումից դուրս բերելու համար: Գրաչովի կարծիքով, ստեղծված իրավիճակից Վրաստանի համար միակ ելքը Սոչիի համաձայնագրի համաձայն զորքերը Աբխազիայից դուրս բերելն է:

Մինչդեռ երկուշաբթի օրը, Գուդաութայում, Գագրայում եւ Պիցունդայում բողոքի հանրահավաքներ են անցկացվել Աբխազիայի դեմ տնտեսական պատժամիջոցներ կիրառելու Ռուսաստանի կառավարության որոշման առնչությամբ: Դրանց մասնակիցները Ռուսաստանին մեղադրել են «ագրեսորի» կողմը բռնելու համար: Աբխազիայի ռուսական համայնքը Ռուսաստանի նախագահից եւ խորհրդարանի նախագահից պահանջել է չեղյալ հայտարարել հանրապետության տնտեսական շրջափակումը:

Միաժամանակ երկուշաբթի օրը Ուկրաինայի նախագահի մամուլի քարտուղար Վլադիմիր Շլյապոշնիկովը ԻՖ-ի թղթակցին հայտնեց, որ «նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկը Վրաստանին ռազմական օգնություն ցույց տալու վերաբերյալ Էդուարդ Շեւարդնաձեի գրած նամակը քննության է առնում երկու երկրների բարեկամության, համագործակցության եւ փոխադարձ օգնության պայմանագրի տեսանկյունից»:

«Շլյապոշնիկովը նշեց, որ այդ փաստաթուղթը չի նախատեսում որեւէ անմիջական միակողմանի գործողություն Աբխազիայի իրավիճակին նմանվող պայմաններում: Ռազմական ոլորտում ամեն մի քայլ կարող է ձեռնարկվել միայն ամբողջ համաշխարհային ընկերակցության ջանքերի շրջանակներում, ասաց մամուլի քարտուղարը: Ինչ վերաբերում է Վրաստանին մարդասիրական օգնություն ցույց տալու Շեւարդնաձեի խնդրանքին, նախագահ Կրավչուկն արդեն Նախարարների կաբինետին կարգադրել է մշակել եւ լուծել այդ հարցը: ԻՖ

ԽՍՀՄ ժողովուրդների համաժողովը պահանջում է վերականգնել ԽՍՀՄ-ը: Երկուշաբթի Մոսկվայում բացված «ԽՍՀՄ ժողովուրդների համաժողովը», որին մասնակցում են մոտ 2000 պատգամավոր նախկին ԽՍՀՄ բոլոր հանրապետություններից, իր գլխավոր նպատակն է համարում ԽՍՀՄ վերակազմավորումը նախկին սահմաններում: Այդ պահանջով են ելույթ ունեցել ԽՄԿԿ կենտկոմի նախկին քարտուղար Օլեգ Շենինը, «Սպաների միության» նախագահ Ստանիսլավ Տերեխովը, Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահի 1-ին տեղակալ Յուրի Վորոնինը: Վերջինս համագումարի մասնակիցներին ողջունել է Ռուսլան Խասբուլատովը: ԻՖ

Աշխարհ

Ձախ շրջադարձ Լեհաստանում

Լեհաստանի խորհրդարանում կայացած ընտրություններում ամենամեծ թվով քվեներ հավաքեց ժողովրդավարական ձախ ուժերի միությունը: 28 կուսակցություն ու հասարակական կազմակերպություն, այդ թվում երկրի խոշորագույն արհմիութենական կենտրոնը՝ Արհմիությունների համալեհական համաձայնությունը միավորող ժողովրդավարական ձախ ուժեր միությունը վերլուծության արդյունքների համաձայն ստացել է քվեների 18 տոկոսը: Նրան հաջորդում են Լեհաստանի գյուղացիական կուսակցությունը (14 տոկոս) եւ ժողովրդավարական միությունը Նախարարների խորհրդի նախկին նախագահ Տադեուշ Մազովեցկու գլխավորությամբ (12 տոկոս): Պետական ընտրական հանձնաժողովը նախատեսում է ընտրությունների վերջնական արդյունքները հրապարակել մինչեւ շաբաթավերջ: Ինչպես հայտարարում են քաղաքագետները եւ Վարշավայի հեռուստատեսության մեկնաբանները, «Լեհաստանը ակնհայտորեն ձախ շրջադարձ է կատարում»: Ինչպես հաղորդեց Յուպի գործակալությունը, ժողովրդավարական ձախ ուժերի միության ղեկավար Ա. Կվասնիեւսկին հայտարարել է. «Մենք կոմունիստներ եւ նեոկոմունիստներ չենք: Մենք մտադիր ենք շարունակել բարեփոխումները: Երկրի տնտեսական քաղաքականությունը փոքր ճշտումների կենթարկվի, բայց դրանք սպառնալից չեն պարունակի մեր արեւմտյան գործընկերների համար»: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Արաբական Լիգան հավանություն տվեց

Իսրայելի վարչապետ Իցհակ Ռաբինը ավարտեց իր այցը Ալեքսանդրիա, որտեղ Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքի հետ բանակցություններ էր վարել իսրայելա-պաղեստինյան համաձայնությունների մասին: Այս այցը համընկավ Կահիրեում ընթացող Արաբական երկրների Լիգայի նիստի հետ, որը պետք է մի համաարաբական վերաբերմունք մշակեր պաղեստինյան ինքնավարության պայմանագրի վերաբերյալ: Նիստում ելույթ ունեցավ ՊԱԿ-ի ղեկավար Արաֆաթը, որը փորձում էր թերահավատ Լիգային ապացուցել, որ համաձայնագիրը չի նշանակում պաղեստինցիների շահերի վաճառք: Այնուամենայնիվ, Լիգայի արտգործնախարարությունները հավանություն տվեցին կնքված համաձայնությանը: Մյուս կողմից, ընդհակառակը, Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադը երեկ հայտարարեց, թե համաձայնությունը ոչինչ չի տալիս պաղեստինցիներին, այլ միայն ուժեղացնում է Իսրայելի դիրքերը:

Եռակողմ հանդիպում ռազմանավի վրա

Բոսնիական հակամարտության միջազգային միջնորդները իրենց ջանքերն են կենտրոնացնում այսօր Սարաեւոյում կայանալիք հանդիպման ժամանակ խաղաղության համաձայնագրի ստորագրման հասնելու համար: Մինչդեռ, շաբաթ օրը Բոսնիայի նախագահ Ի. Զեթբեգովիչը խորը կասկած արտահայտեց, թե մուսուլման, խորվաթ եւ սերբ առաջնորդների միջեւ նախատեսված այդ ժողովում հնարավոր կլինի հասնել լուծման: Ըստ հավաստի աղբյուրների, երեկ, Ադրիատիկի ծովափից ոչ հեռու, բրիտանական ռազմանավի վրա տեղի է ունեցել եռակողմ հանդիպում հակամարտ կողմերի միջեւ, լորդ Օուենի եւ Ստոլտենբերգի միջնորդական հովանավորության տակ: ■

digitised by A.R.A.R.@

Հարևան

Վրաստանը նոր խոստումներ է տալիս

Ուրբաթ օրը կայացած մամուլի ասուլիսում Հայաստանի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը պատասխանելով մեր այն հարցին, թե արդյոք տապալված չի՞ կարելի համարել կառավարության «Ձմեռ-94» ծրագիրը, ասաց, որ այն տապալված չի համարում եւ նշեց, որ կառավարությունն այնուամենայնիվ խիստ է գնահատել գործերի ընթացքը: Որպես օրինակ, վարչապետը նշեց, թե «անցած տարի նույն ժամանակահատվածում ունեինք զրո տոննա մազութ, երբ դեռ ճանապարհները բաց էին, իսկ այս տարի կա 80 հազար տոննա մազութ եւ 55 հազար տոննա էլ կա Բաթումում»: Հրանտ Բագրատյանը նշեց, որ ընդհանրապես խնդիր չունենք: Սակայն, դեռ պետք է լուծվի Թուրքմենստանից 100 հազար տոննա մազութի տեղափոխման խնդիրը: Մի խոսքով, վարչապետը հավաստիացրեց, որ ինքը ներքին խոհանոցային աշխատանքին բավարար եւ նաեւ անբավարար գնահատական չի տվել, բայց ասաց, որ դրսում շատ լուրջ աշխատանք է տարվել:

Պարզվում է, որ վարչապետն իր խոսքում ընկել է չափազանցությունների մեջ: Բանն այն է, որ ըստ հավաստի աղբյուրների, անցյալ տարի նույն ժամանակահատվածում, այսինքն՝ 1992 թվականի օգոստոսի 22-ի դրությամբ արդեն կուտակված է եղել 184 հազար 842 տոննա մազութ, իսկ 1992 թ. սեպտեմբերի 17-ին՝ 159 330 տոննա մազութ: Մինչդեռ, այսօրվա դրությամբ հանրապետությունում կա մոտ 80 հազար տոննա մազութ: Հնարավոր է, որ վարչապետը նկատի ունեցած լինի վրաց-աբխազական երկաթգծի փակվելուց հետո մինչեւ ծովը եղած պաշարների սպառումը, բայց այդ դեպքում համեմատությունը տեղին չէ:

Վարչապետը նաեւ նշեց, թե Բաթումը ամեն գնով պետք է բացվի: Այդ իմաստով, եւս մեկ քայլ կատարվեց շաբաթ օրը, սեպտեմբերի 18-ին Ստեփանավանում Հայաստանի ու Վրաստանի վարչապետների կայացած հանդիպման ժամանակ, երբ ստորագրվեց արձանագրություն «Հայաստանի Հանրապետության եւ Վրաստանի Հանրապետության միջեւ մի շարք տնտեսական փոխհարաբերությունների կարգավորմանը վերաբերող ծեռք բերված պայմանավորվածությունների մասին» արձանագրության կատարման ընթացքի, ինչպես նաեւ այլ տնտեսական հարցերի մասին»: ՀՀ վարչապետի մամուլի քարտուղար Վլադիմիր Մանոյանը մեզ հայտնեց, որ արձանագրությամբ նախատեսվում է, որ մինչեւ այս տարվա սեպտեմբերի 25-ը պետք է ապահովվի Կվեբեքիի (Վրաստան) կոմպրեսորային կայանի գործարկումը եւ օրական 8.5 մլն խմ գազի մատակարարումը Հայաստան: Դրանից զատ «Սաքէներգոն» պետք է ապահովի Ռուսաստանից 200 ՄՎտ էլեկտրաէներգիայի փոխադրումը Հայաստան:

Արձանագրությամբ նշվել է նաեւ, որ վրացական կողմը բավարար չափով չի կատարում այս տարվա հունիսի 15-ի արձանագրության 4-րդ կետը, որի պատճառով կան լուրջ բեռնություններ գազամուղի, երկաթուղու եւ ինժեներական այլ կառույցների պահպանության ոլորտում: Վրացական կողմը պարտավորվել է անհապաղ գործուն միջոցներ ձեռնարկել այդ օբյեկտների հուսալի պահպանությունն ապահովելու համար:

Պայմանավորվածություններ են ձեռք բերվել նաեւ մի շարք ուղիների անխափան աշխատանքն ապահովելու ուղղությամբ: Սակայն, ինչպես ցույց է տալիս նախորդ արձանագրությունների եւ պայմանագրերի փորձը, վրացական կողմի տված խոստումները դեռեւս երաշխիք չեն, մանավանդ, որ ամեն մի խափանում բացատրվում է Վրաստանի ներքին անկայուն իրավիճակով եւ հետեւաբար հուսալ, թե Բաթումի նավահանգիստը կբացվի կամ գազամատակարարման ծավալները կավելանան, դեռեւս վաղ է:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Ընդդիմություն

Արդյունքը, ինչպես ասում են, «գերազանցեց բոլոր սպասելիքները»: Կինոյի տան լեփլեցուն դահլիճում տեղեր էին զբաղեցրել կառավարության եւ առանձին նախարարությունների, վեցյակի մեջ չմտնող այլ կուսակցությունների, հասարակական կազմակերպությունների, գիտական եւ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ներկայացուցիչներ, ուսանողներ եւ անհատ քաղաքացիներ, մասնագետներ: Սակայն առավել տպավորիչն ու հատկանշականը ՍԽ չորս՝ Մարդու իրավունքների եւ քաղաքացիական հասարակության, Պետականության հիմունքների «օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների», դատական մարմինների եւ տեղական մարմինների սեկցիաներում ՀՀ Սահմանադրության միացյալ տարբերակի շահագրգիռ եւ մանրամասն քննարկումներն էին: Այդ աշխատանքները ղեկավարողները՝ իրավաբաններ, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Ռաֆիկ Պետրոսյանը, Վլադիմիր Նազարյանը, Ռաֆայել Եղյանը եւ Արմեն Հարությունյանը հաղորդեցին, որ կատարված դիտողությունների եւ առաջարկությունների ճնշող մեծամասնությունն արժեքավոր ու ճշտումների տեղիք տվող էին, որոնք անպայման այս կամ այն կերպ իրենց արտահայտությունը կգտնեն ՍԽ միացյալ տարբերակի հետագա խմբագրություններում:

Իսկ Սահմանադրական խորհրդակցության Հայաստանի Ազգային օպերայի եւ բալետի թատրոնի դահլիճում տեղի ունեցած եզրափակիչ նիստը ակնհայտորեն ցույց տվեց, որ միացյալ տարբերակի որոշակի բարեփոխումներից հետո այն հակաբռնապետական եւ հանուն ժողովրդավարության պայքարի ջոր կովանդառնալու բոլոր նախադրյալները կունենա: Մասնավորապես, այդ մասին է վկայում ՍԽ-ի աշխատանքների երրորդ օրը ելույթ ունեցածների անվանացանկը՝ ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Խոսրով Հարությունյան, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր, ԱԺՄ-ի ներկայացուցիչ Դավիթ Վարդանյան, սփյուռքահայ հայտնի

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿՈՉ Է ԱՆԶԻՄ ՍԱՀՄԱՆԱԴԻՐ ԺՈՂՈՎԻ

Հանրապետությունում սահմանադրական կրքերը աստիճանաբար սկսում են բորբոքվել. այն ժամանակ, երբ ՀՀ վարչապետի կարգադրությամբ նախարարություններում եւ պետական խոշոր հիմնարկ-ձեռնարկություններում ՀՀ ԳԽ Սահմանադրական հանձնաժողովի մշակած Հիմնական օրենքի «համաժողովրդական» քննարկումներ կամ ավելի ճիշտ լսումներ են կազմակերպվում, քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության խորհուրդն ավելի համարձակ եւ ժողովրդավարական քայլի դիմեց: Վեց կուսակցությունների՝ ՀԱԺԿ-ի, ՀԴԿ-ի, ՀՀԿ-ի, ՀՅԴ-ի, ՀՌԱԿ-ի եւ ՍԻՄ-ի համատեղ որոշմամբ հրավիրվեց Սահմանադրական խորհրդակցություն, որին կարող էր մասնակցել յուրաքանչյուրը, ով անկախ իր քաղաքական կողմնորոշումներից, ասելու, լսելու եւ արտահայտվելու կարիք եւ ցանկություն ուներ:

գրող Վահե Օշական, գրող եւ հրապարակախոս Պերճ Զեյթունցյան, հրապարակախոս Արմեն Հովհաննիսյան: Նրանք բոլորն էլ միասնական էին հետեւյալ դրույթներում վեցյակի համատեղ գործունեությունը եւ արտացոլ արդյունքը անվերապահորեն քաղաքական նոր իրադրություն է ստեղծում հանրապետությունում եւ, ի տարբերություն ՀՀ Գերագույն խորհրդի Սահմանադրական հանձնաժողովի մշակած նախագծի, ՍԽ-ի համատեղ ջանքերով լույս աշխարհ է եկել ՀՀ Սահմանադրության առավել ցանկալի ազգային-ժողովրդավարական տարբերակը, եւ իրենք պատրաստ են սատարելու դրան: Եզրափակիչ նիստում հատուկ հետաքրքրությամբ լսվեց Վահե Օշականի խոսքը: Պետականության կերտման համար հայրենի քաղաքական կուսակցությունների համատեղ գործելու որոշումը ողջունելով, նա նաեւ սփյուռքահայության մտահոգությունը արտահայտեց, որ ՍԽ Սահմանադրությունում, ըստ էության, անտեսված են սփյուռքի հայության դերն ու մասնակցությունը: Պրն. Վ. Օշականը դրա մեջ միտումնավորություն չտեսնելով հանդերձ, առաջարկեց Սփյուռքի ներկայացուցիչների հետ համատեղ փնտրել համապատասխան դրույթներն ու ձեւակերպումները Սահմանադրության մեջ մտցնելու խնդիրների լուծումը:

Համայն հայության Սահմանադրության ստեղծումը, նրա կարծիքով, անհրաժեշտություն է: Անդրադառնալով Հայ դատը հիմնական օրենքում նշելու անհրաժեշտությանը, հայտնի գրողն ասաց, որ աստիճանաբար այն կարծիքն էր տարածվում, թե այն նման մակարդակի փաստաթղթում գրելու անհրաժեշտությունը չկա: Սակայն միացյալ տարբերակում հայ ժողովրդի հիշողության արտահայտության ձեւը նա ողջունելի եւ բավականին հաջող համարեց: Իսկ Պերճ Զեյթունցյանի արտահայտած անհանգստությունը, թե օրվա հոգսերի բեռան տակ կքված ժողովուրդը ի վիճակի կլինի՞ գիտակցել երկու Սահմանադրությունների տարբերությունը եւ ճիշտ ընտրություն կատարել, զգացվեց, որ բոլորինն է հուզում:

Եւ պատահական չէր, որ Սահմանադրական խորհրդակցությունում հայտարարություն ընդունելով հանդերձ, որով հանրապետության քաղաքացիներին կոչ էր արվում քննարկել Վեցյակի կողմից մշակված ՀՀ Սահմանադրության նախագիծը եւ պայքարել Սահմանադիր ժողով հրավիրելու համար, միաժամանակ նշվեց, որ ՍԽ-ի աշխատանքներն ավարտված չեն համարվում կհետեւեն նաեւ հաջորդ փուլերը:

ՀՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Բաքու

Թուրք-ադրբեջանական բանակցություններ

Ուրբաթ օրը Բաքվում տեղի են ունեցել բանակցություններ Ադրբեջանի ղեկավար Հեյդար Ալիեւի եւ Թուրքիայի ԱԳ նախարար Հիքմեթ Չեթինի միջեւ: Քննարկվել են հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման, ինչպես նաեւ Ադրբեջանին թուրքական օգնություն ցույց տալու հարցերը: Չեթինն իր հարցազրույցում նշեց, որ «Թուրքիան մտադիր չէ Ադրբեջանին մենակ թողնել իր խնդիրների հետ, այլ գործնական օգնություն ցույց կտա, բայց՝ միջազգային կազմակերպությունների շրջանակներում»: Հանդիպումից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում Ադրբեջանի ղեկավար Հեյդար Ալիեւը ուրբաթ օրը միջազգային կազմակերպություններին, այդ թվում նախ ՄԱԿ ԱԽ-ին եւ ԵԱՀԽ-ին, կոչ արեց խոսքից անցնել գործի՝ լուծելու ղարաբաղյան հակամարտությունը: Նա արտահայտվեց շրջանի երկրների՝ Ռուսաստանի, Թուրքիայի եւ Իրանի ավելի գործուն մասնակցության օգտին: Ալիեւը ժխտեց ԱՊՀ կազմի մեջ մտնելու կապը ղարաբաղյան հակամարտության լուծման հետ, սակայն ընդգծեց, որ դա կարող է օգնել լուծելու Ադրբեջանի շատ խնդիրներ: Հայտնվեց նաեւ, որ ԱՊՀ կազմի մեջ մտնելու դեպքում Ադրբեջանը չի հրաժարվի մանաթից: Ալիեւը վերջում հայտարարեց, որ Ադրբեջանը պատրաստ է Թուրքիայի հետ անվտանգության պայմանագիր կնքելուն:

ԻՏ

Միլլի մեջլիսը կքննարկի ԱՊՀ մտնելու հարցը

Ինչպես հայտնել են Ադրբեջանի խորհրդարանի մամուլի կենտրոնից, կիրակի օրը նշանակված նիստը հետաձգվել է: Այն պետք է քններկեր Ադրբեջանի ԱՊՀ մտնելու հարցը: Նիստի հետաձգումը կապվում է հանրապետության բնակչության ավելի լայն խավերին այդ հարցի էությունը ծանոթացնելու հետ: Այս նպատակով տեղական մամուլում հրապարակվել են ԱՊՀ կանոնադրությունը եւ այլ փաստաթղթեր:

ԻՏ

Արտասահմանյան բանկերը կֆինանսավորեն նավթամուղը

«Արտասահմանյան խոշորագույն բանկերը պատրաստ են ֆինանսավորել Ադրբեջանից արտահանելի նավթամուղի անցկացումը, որի նախագծերն այժմ քննարկվում են հանրապետության կառավարությունում», հայտարարել են գերմանական «Deutsch» բանկի ներկայացուցիչները: Այս մասին հաղորդելով «Խաբար սերվիս» գործակալությունը բերում է Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության նախագահ Ալիեւը նշել է, որ Սումգայիթում խողովակներ են պատրաստվելու արտահանվող նավթամուղի, ինչպես նաեւ նավթային մեքենաշինության որոշ օբյեկտների համար:

ՆՏ

Ադրբեջանի եւ Բուլղարիայի միջեւ տնտեսական ամուր կապեր են հաստատվում

Բաքվի ռադիոյի հաղորդման համաձայն, Բաքվում ավարտվել են Ադրբեջանի եւ Բուլղարիայի միջեւ առեւտրատնտեսական համագործակցության ընդլայնմանը վերաբերող միջկառավարական բանակցությունները: Բուլղարիան շահագրգռված է Ադրբեջանից նավթ եւ նավթամթերք, ալյումին, քիմիական եւ էլեկտրատեխնիկական արդյունաբերության արտադրանք ներմուծելու հարցում: Փոխարենը պատրաստ է Ադրբեջան արտահանել սննդամթերք, գյուղատնտեսական արտադրանքի վերամշակման համար սարքավորումներ, տրանսպորտային, այդ թվում նավարկելի միջոցներ:

ՆՏ

Հիմնադրամ

Հոգաբարձուների խորհրդում եւս 4 անդամ

Շաբաթ օրը հանրապետության նախագահի նստավայրի նիստերի դահլիճում շարունակվեց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նիստը, որն սկզբում վարում էր փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը, իսկ հետո նրան փոխարինեց նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Մինչ այդ լսվեց հիմնադրամի գործադիր վարչության տնօրեն Մանուշակ Պետրոսյանի ելույթը հիմնադրամի ֆինանսավորմանը ներկայացված ծրագրերի մասին: Մանրամասն խոսվեց «Զանգեզուր», «Աղեստի գոտի», «Ձմեռ-94» ծրագրերի իրականացման ֆինանսական խնդիրների մասին, պարզաբանվեցին հոգաբարձուների կողմից տրված հարցերը: Այդ առիթով, Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն նշեց, որ օգնության երկու տեսակ կա՝ ընդհանուր հանգամանքների ձեւով եւ անհատների կողմերից: Կաթողիկոսի ասելով, վերջիններս ցանկանում են նվիրաբերելուց առաջ տեղեկանալ, թե ինչ ծրագրերի համար են օգտագործվելու այդ դրամները: Առաջադրված ծրագրերը, նրա ասելով, տալիս են այդ հարցերի պատասխանը:

Փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը ներկայացնելով երկօրյա նիստերի արդյունքում հիմնադրամի գործադիր վարչության կատարած աշխատանքին հոգաբարձուների խորհրդի կողմից տրվող գնահատականի նախագիծը, նշեց, որ շատափույթ պետք է վերացնեն բոլոր բեռնություններ, պետք է այսուհետ ներկայացվի գրավոր հաշվետվության ընդհանուր պատկերը:

Այնուհետեւ փակ նիստից հետո, որտեղ քննարկվեց հոգաբարձուների խորհրդի կազմում նոր անդամների ընդգրկման հարցը, նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հայտարարեց, որ հոգաբարձուների խորհուրդը համալրվեց եւս 4 անդամներով: Որոշվեց խորհրդի կազմում ընդգրկել նաեւ Հայ կաթողիկե, Հայ Ավետարանական եկեղեցիների, Արցախի եւ Հայ օգնության միության ներկայացուցիչներին: Վերջիններիս առաջադրումը կկատարվի սույն որոշումից հետո: Նիստի վերջում հիմնադրամին հանձնվեց լիբանանահայ Ժան եւ Պարգեւ Մակարյանների 10 հազար դոլարի նվիրատվությունը:

Հաջորդ օրը հոգաբարձուների խորհրդի եւ հիմնադրամի տեղական հանձնախմբերի անդամները մեկնեցին Զանգեզուր եւ աղեստի գոտի ծանոթանալու հիմնադրամի կողմից տարվող աշխատանքների ընթացքին:

«Ազգ»

Հս.Կովկաս

Պոլյանիչկոյի գործի քննությունը շարունակվում է

ՌԴ փոխվարչապետ Սերգեյ Շախրայն ուրբաթ օրը հայտարարեց, թե ինքը դեռ հույս ունի, որ կգտնվեն Պոլյանիչկոյի սպանության պատճառները եւ կհայտնաբերվեն իսկական մեղավորները: Դեպքի քննությունը վարում է ՌԴ ՆԳՆ 60 հոգանոց փորձառու խումբը:

Շախրայը հայտնեց, որ հետաքննիչները մի կողմ նետելով մի շարք նախնական վարկածներ, այժմ կենտրոնացել են դրանցից երեքի վրա, սակայն այդ մասին մանրամասն չնշեց:

ԻՏ

Նավթավառներ 4 անչափահաս ունեցողներին: Սեպտեմբերի 25-ից Երեւանի Խաղխորհրդի գործկոմի սոցապ բաժնում կսկսվի նավթավառների բաշխումը 4 անչափահաս երեխա ունեցողների ընտանիքներին: Այդ մասին մեզ հայտնեցին Խաղխորհրդի լրատվական ծառայությունից:

«Ազգ»

Հոգեբանական եւ հոգեբուժական կոնսուլտացիա

Նեւրոհոգեբույժ-փսիխոթերապեւտ Վարդգես Ղալփյանը կատարում է հոգեբանական պրոբլեմներ ունեցող անձանց եւ հիվանդների ընդունելություն: Եթե ունեք

վախ, տագնապ, դեպրեսիա, սեւեռուն մտքեր, սեռական թուլություն (սառնություն), համառ գլխացավ, անքնություն, հոգեախտաբանական զանգատներ,

կարող եք դիմել թիվ 8 բուժմիավորման պոլիկլինիկա (2-րդ հարկ, նեւրոզների կաբինետ), կամ Կոմիտաս 54 շ., 25 բնակ. («Կոմիտաս» կինոթատրոնի դիմաց):

Հեռ. 23-11-25, 27-27-86, 28-31-90

Ընդունելության օրերը՝ երեքշաբթի, հինգշաբթի, շաբաթ ժ. 10-13-ը:

digitised by A.R.A.R.@

[illegible]

Նախօրոք ասենք, որ մեր հրապարակումով բնավ էլ նպատակ չենք ունեցել «խփել» գործարար մարդկանց գործին, ինչպես նրանցից շատերն են, ըստ երեւույթին, մտածել: Հնարավոր է, որ նրանցից ոմանք իրոք տեղյակ չեն եղել, որ իրենց ձեռք բերած ապրանքը կարագի փոխարեն մարգարին է, սակայն միեւնույն ժամանակ չի բացառվում, որ մի մասն էլ իրոք նպատակ է ունեցել եւ ունի այդ ձեւով, այսինքն, մարգարինը կարագի տեղ անցկացնելով շահույթ ստանալ թեկուզ ուրիշի գրպանի եւ առողջության հաշվին:

Քանի որ կարագամարգարինային խաղում ամենախաղարկվող տարբերակներն առնչվում են «հոլանդական» կոչված կարագի հետ, մենք նպատակահարմար ենք գտնում մեր ընթերցողներին տեղեկացնել «Իզվեստիա» թերթի սեպտեմբերի 3-ի համարում տպագրված կրասնոդարյան թղթակցությանը «Հոլանդական կարագ ցինկի նստվածքով» վերնագրով: Նյութի սկզբում թղթակիցը հայտնում էր, որ Կրասնոդարում սպառողների իրավունքների պաշտպանության երկրամասային ընկերության նախաձեռնությամբ քննություն է գնում տեղական խանութներում «Հոլանդական» կարագի հայտնվելու հետ կապված, որը ստուգումից հետո պարզվել է, որ... մարգարին է ցինկի հարստացված պարունակությամբ: Հետաքննությունը սկսվել էր այն բանից հետո, երբ տեղի տնտեսուհիներից մեկն արցունքն աչքերին դիմել էր վերոհիշյալ ընկերությանը: Նա գնել էր կարագ, իսկ այն շատ ցածր որակի էր դուրս եկել, հաջորդ անգամ կարագ գնել նա չէր կարող. երեք երեխա ունի: Ընկերության մասնագետներն ստուգել են գնված կարագը: Ինչպես գրում է «Իզվեստիայի» թղթակիցը, լաբորատոր հետազոտությունները ցույց են տվել, որ «հոլանդական կարագ» գնապիտակը կրող ապրանքը մարգարին է, ընդ որում ցինկի բարձր պարունակության պատճառով հնարավոր չէ օգտագործել սննդի մեջ: Նախնական տվյալներով, Կրասնոդարի երկրամաս է ներկրվել այդպիսի մթերքի 22 տոննա խմբաքանակ, եւ դրա մեծ մասը վաճառվել է արդեն:

ԿԱՐԱԳ ԿԱ՝ ԿԱՐԷԳ Է, ԿԱՐԱԳ ԷԼ ԿԱ... ԵՍԻ՞Մ

«Ազգի» սեպտեմբերի 9-ի համարում հրապարակված «Կարագ ուզեմ, մարգարին տամ» հոդվածը առաջացրեց հակասական արձագանքներ: Զանգահարում էին խմբագրություն, գալիս ամենատարբեր մարդիկ, սկսած գործարարներից մինչեւ սպառողներ: Բնականաբար, տարբեր էին նաեւ նրանց անհանգստությունների ակունքները. գործարար մարդկանց անհանգստացնողը հիմնականում բիզնեսի գործն է, որը կարող է խափանվել կարագի որակական «շեղումների» պատճառով, իսկ սպառողներին ավելի շատ մտահոգում է առանց այն էլ մի առանձին լիությամբ չփայլող գրպանին հասանելիք կամ հասած հավանական ֆինանսական հարվածը եւ, ինչո՞ւ չէ, նաեւ առողջության հարցը:

Այնուամենայնիվ, Հայաստանում կա «Հոլանդական» կարագ, որը, ինչպես մենք հավաստիացանք, իրոք կարագ է: Բանն այն է, որ «Ազգի» վերոհիշյալ հոդվածում իբրեւ մասնավորեցում նշված 12.5 կիլոգրամանոց արկղով կարագի կասկածելի լինելու արտահայտությունը իրական սպառնալիք էր ստեղծել դրա ներմուծմամբ զբաղվողների համար, որոնց անհանգստությունից հետո մենք եղանք տեղում համոզվելու, որ 12.5 կիլոգրամանոց «Butter» մակագրությամբ կարագի արկղերն իրոք կարագ են: Ըստ այդ կազմակերպության, այդպիսի արկղերով կարագ Հայաստան ներմուծել են միայն իրենք, Մոսկվայից: Նրանց արկղերը կարագ էին պարունակում, ինչպես մակագրությունն էր նշում, «Հոլանդական» կարագ, անգլիական արտադրության: Այդ արկղերում կարագ լինելն էին հաստատում նաեւ ներկայացրած փաստաթղթերը: Թեեւ մենք հավաստիացանք, որ այդ կազմակերպության ներմուծածն իրոք կարագ է, ու բնականաբար նրա գնորդներն էլ կարող են վստահ լինել, որ իրենք կարագի արկղերում իրոք կարագ են գնում, այդուհանդերձ նշենք, որ այդ կազմակերպությունն իր կարագը վաճառում է ոչ միայն ինքը, այլեւ բաժանում-վաճառում է խանութներին: Եւ այս խանութներում կարագի հետ կատարված որեւէ այսպես կոչված «մեղսագործություն» ակամա ստվեր կարող է գցել այն ներմուծող կազմակերպության վրա: Ինչեւիցե, մեր տեսած 12.5 կիլոգրամանոց արկղերը մարգարին չէին, այլ «Հոլանդական» կարագ, Մոսկվայից ներմուծված, ոչ Կրասնոդարից:

Իսկ մենք մի անգամ եւս նշենք, որ մեր հրապարակումով որեւէ միտում չէինք հետապնդում «խփելու» որեւէ ֆիրմայի կամ կազմակերպության շահերին, թեկուզեւ նրանք այդ տպավորությունն ստացած լինեն: Որովհետեւ շատ մարդիկ են հիմա մի բանից մի այլ բանի տպավորություն ստանում, շատ դեպքերում առանց իրական հիմքերի: Իսկ ոմանց այդպիսի հիմքեր տալու համար ասենք, որ այդպիսի Երեւանի խանութներից մեկում (անունը չենք նշում անհարմար վիճակի մեջ չգցելու համար ու նաեւ հավատալով, որ հրապարակումից հետո գնապիտակը կփոխեն ու գինն էլ իրականին կհավասարեցնեն) «կարագ» գնապիտակով 500 գ տարայով, 1350 ռ. արժողությամբ վաճառվում է մի մթերք, «Հալվարին» անունով, բելգիական արտադրության, որը, ինչպես տարայի մակագրությունն է վկայում, բարձրագույն որակի ցածր յուղայնությամբ մթերք է եւ պարունակում է ջուր, բուսական յուղեր եւ ճարպեր, հոտավետ նյութեր, կիտրոնաթթու, աղ եւ այլն: Բաղադրությունն, ինչ խոսք, այնքան էլ վատը չէ, բայց այդուհանդերձ դա կարագ չէ: Խանութի գնապիտակի՞ն հավատանք, թե արտադրանքի տարայի մակագրությանը:

ԳԱԳԻԿ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

Առաջարկ

Ինչպիսի սահմանադրություն է մեզ պետք

«Ազգ» թերթի սեպտեմբերի 14-ի հավելվածում տպագրված էր Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության (հիմնական օրենք) նախագիծը՝ ներկայացված Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության խորհրդի կողմից: Մանրակրկիտ ձեւով ծանոթանալով նախագծի հետ, ունենք որոշ առաջարկություններ, որը ներկայացնում ենք ստորեւ:

Հոդված 80.1-ում գրված է, որ «Հայաստանի Հանրապետության նախագահն ընտրվում է Ազգային ժողովի պատգամավորների եւ նրանց ընդհանուր թվին հավասար տեղական ինքնակառավարման շրջանային եւ քաղաքային ներկայացուցչական մարմինների կողմից ընտրված ներկայացուցիչների ձայների 2/3-ով»: Կարծում ենք, որ ճիշտ կլիներ, եթե Հայաստանի Հանրապետության նախագահը ընտրվեր համաժողովրդական հանրաքվեի միջոցով:

Նույն հոդվածի 4-րդ կետում ասվում է. «Հանրապետության նախագահ կարող է ընտրվել 30 տարին լրացած Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին»: Այստեղ թերեւս անհրաժեշտ է 30 տարվա փոխարեն գրել 40 տարի, քանի որ այս դժվար ժամանակներում հրամայական խնդիր է ունենալ ինչ-որ չափով կյանքի փորձով իմաստացած նախագահ: Բացի դրանից, հոդված 80-ում պետք է ավելացնել, որ հանրապետության նախագահը պարտավոր է ունենալ առնվազն բարձրագույն կրթություն եւ մինչեւ նախագահ դառնալը տասը տարի բնակված լինի ՀՀ տարածքում:

ՀՀ սահմանադրության մեջ հարկ է հատուկ ձեւով նշել, որ հանրապետության գլխավոր դատախազն ընտրվում է համաժողովրդական հանրաքվեի միջոցով:

Եւս մեկ հարց: Հոդված 19.2-ում ասվում է. «Մարդու կյանքն անձեռնմխելի է»: Մահապատիժը կիրառվում է միայն օրենքով նախատեսված բացառիկ դեպքերում երդվյալ ատենակալների կայացրած դատավճռով: Անհրաժեշտ է նշել, որ այսօր մահապատիժը լրիվին վերացված է 36 երկրներում: Սակայն ավելի քան 100 երկրում, այդ թվում ՀՀ-ում, այդ պատժամիջոցը դեռեւս գործում է: Օրինակ, ՄԱԿ-ը մտադիր է նորից քննարկել մահապատժի վերացման առաջարկը: Դա շատ կարեւոր է, քանի որ ոչ քիչ են դեպքերը, երբ մարդուն մահապատժի ենթարկելուց հետո պարզվել է, որ նա արդար է եղել: Հայաստանում 1930, 1933, 1937 եւ 1938 թթ. ոչ դատական մարմինների կողմից առավելագույն պատժի են դատապարտվել 5172 մարդ: ԱՄՆ-ում 1900-1985 թվականներին մահապատժի է դատապարտվել 350 մարդ, բայց ինչպես պարզվել է հետագայում, նրանք եղել են անմեղ: Առաջարկում ենք Սահմանադրության մեջ 19.2 կետում նշել, որ ՀՀ-ում մահապատիժը արգելվում է:

Չպետք է մոռանանք, որ ինչպիսի համամարդկային սահմանադրություն էլ մշակվելու լինենք, այն չի կարող զերծ լինել թերություններից, հետեւաբար այսօրվա մեր գլխավոր խնդիրն է հնարավոր ամեն ինչ անել, որպեսզի ապագայում չկանգնենք բարդությունների առջեւ:

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱՊԻԿՅԱՆ
էներգետիկայի հայկական գիտահետազոտական ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող
ՍԱՆՈՒԿ ՊԱՊԻԿՅԱՆ
Հայհիդրոէներգոնախագիծ ինստիտուտի նախագծի գլխավոր ինժեներ

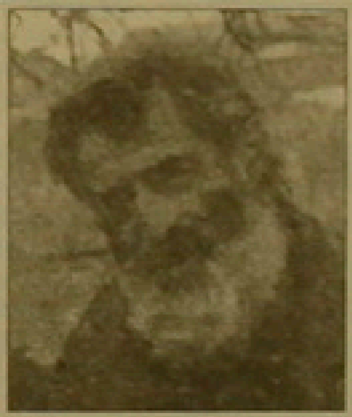

Ֆարիդ Աբգարյան. «Ջոկատի Սլաքը»

52 տարեկան էր: Ամենատարեցը ջոկատում, բայց կռվում միշտ առաջինն էր: Ծնվել էր Մասիսի շրջանի Այնթապ գյուղում, մեծացել անհայր: Ավարտելով Եղեգնաձորի միջնակարգ դպրոցը, վերադարձել էր ծննդավայրը: Աշխատում էր Նոր Խարբերդի մանվածքային ֆաբրիկայում: Այստեղ էլ վարպետացավ, շարունակ կատարելագործում էր իր մեքենան եւ հսկայական օգուտ բերում արտադրությանը: Ընտանիք կազմեց, ի կատար ածեց վաղեմի իղձը՝ տան պատերը բարձրացրեց, բայց չավարտեց: Երախտավանը խանգարեց: Այստեղ էլ հանդիպեց իրենից բացի նույն մղումով եկած 16-ամյա Արմեն որդուն: Հետո նրան իր հետ Ղարաբաղ էր տանելու, կռվել սովորեցնելու: Իր «Անդրանիկ զորավար» ջոկատի հետ եղավ Ղարաբաղի թեժ կետերում, վերջում հիմնավորվեց Լաչինի միջանցքում: Մեր մեջ ամենատարեցն էր, բայց երեխայի պես ծնվում էր իր ոչ հայկական անվան համար. անմիջապես բացատրում էր, որ ինքը մեղք չունի, Աղայանի «Հազարան բլբուլի» հերոսի անունն են դրել: Մայրենիի պես տիրապետում էր հակառակորդի լեզվին եւ որովհետեւ բանակում երեք տարվա հետախուզական կուրս էր անցել, գիտելիքը կիրառում էր այստեղ, հարկավոր լուրեր կորզում հակառակորդից, զուր չէին նրան «ջոկատի սլաք» կոչում: Մանկուց հմուտ որսորդ էր եղել, անվրեպ էր նրա գնդակը, կռվում էր միշտ անձնուրաց ու ջահելներին օրինակ տալիս: Նա հակապատկերն էր նրանց, ովքեր արկածախնդրություն էին որոնում. խորն ու խելական հայրենասեր էր: Արկի պայթյունից վնասված ուսակրն ու ծունկը ցավում էին, բայց երբ Մասիսի հիվանդանոցում առաջարկեցին գոնե տասն օր պառկել, հրաժարվեց. «Դրա ժամանա՞կն է»: Այդպես էլ ժամանակ չգտավ ու հեռացավ խաղաղ օրերի նախօրեին...

Մեզ զարմացնում էր նրա տոկունությունը, ամենածանր պարագաներում չէր տրտնջում, կռվի պահին անողոք էր, իսկ դադարի պահին գերված պատանուն նայելիս՝ աչքերը կլցվեին... Ոմանք նրան չէին հասկանում, նրա չափ պիտի ապրեին, տառապեին ու սիրեին, որ հասկանային... Հիմա դժվար է հավատալ, որ չկա մեր ավագ զինակիցը, բայց հեռանալով մեզ ավանդեց իր մեծ բարությունը, անօրինակ քաջությունը եւ խոր հայրենասիրությունը:

Մարտական ընկերների կողմից՝
ՍԱՄՎԵԼ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ, ՇԻՐԱԿ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Գորիս

«Ազնավուր Հայաստանին» գրասենյակը Զանգեզուրում

Երկրորդ ամիսն է, Գորիս քաղաքում գործում է «Ազնավուր Հայաստանին» գրասենյակը, որի տնօրենն է Աշոտ Մուսախանյանը: Գրասենյակն ունի բարեգործական դեղատուն, ճաշարան, խանութ, գյուղատնտեսական ագարակ: Դեղատունը գործում է միջազգային ստանդարտով, համակարգչային սիստեմով. շատ շուտով կտեղակայվի ֆաքս: «420 տեսակի դեղորայք ունենք, ասում է դեղատան տնօրենը: Գները միջազգային ստանդարտից ցածր են 16-17 անգամ: Միայն վերջին մի քանի օրում մեր դեղատնից օգտվել են 150 հոգի: Մինչեւ 1 տարեկան երեխաներին, միայնակ ծերերին, ինչպես նաեւ անապահով, զոհվածների ընտանիքներին դեղորայքը տրվում է անվճար»: «Ազնավուր Հայաստանին» գրասենյակի տնօրենի հավաստմամբ, տեղական իշխանությունների չընդառաջելն է պատճառը, որ դեղատունը «կուչ է եկել» Սյունիքի «Դիագնոստիկա» կենտրոնի շենքի մի անկյունում վարձու վճարելով, այն դեպքում, երբ դեղատան եկամուտների հաշվին հովանավորվում է կենտրոնը:

Բարեգործական ճաշարանի հովանավորներից է Ֆրանսիա-Ազատություն կազմակերպությունը տիկին Միտերանի տնօրինությամբ: Այն գործում է 6 ամիս, նրանից օգտվել է 170 կարիքավոր: «Գյուղատնտեսական ագարակում ունենք ընդամենը 4 կով, 7 խոզ, որի համար մի քանի ամիս առաջ վճարել ենք 1 մլն 50 հազ. ռուբլի: Թարմ կաթով ապահովում ենք թիվ 2 քաղաքային մանկապարտեզին: Նպատակ ունենք մեծացնել ագարակը, դրա համար տեղական իշխանության կողմից նույնպես աջակցության կարիք ունենք, շարունակում է գրասենյակի տնօրենը: Քաղաքի մոտակա տարածքից մեզ հատկացնելու են անասնագոմ կամ հին շինություն, որը մենք կարգի կբերենք: Բարեգործական գրասենյակի ամառային ճամբարում ամառային արձակուրդներին երկու խմբով իրենց հանգիստն են անցկացրել Ղարաբաղի զոհված ազատամարտիկների երեխաները: Գրասենյակը հովանավորել է Կապանի վերջին ռմբակոծությունից ծանր վիրավորված մեկ մանկահասակ երեխայի՝ Չիկագոյում բուժվելու: Վերանորոգվում, կարգի են բերվում գրասենյակի օբյեկտները: Ամեն ինչ վերանորոգելուց հետո հաստատության բացմանը Գորիս կժամանի Շառլ Ազնավուրը, ասում է Աշոտ Մուսախանյանը: Ինչքան էլ դժվար լինի, նոյեմբեր ամսին կավարտենք: Մի քանի օր առաջ մեզ մոտ էր «Համագործակցություն Հայաստանին» կազմակերպության տնօրեն Լիլիան Տառոնյանը: Նա ծանոթացավ այն դժվարություններին, որոնք խոչընդոտում են մեր ընդհանուր գործին: «Երբ բարեգործական գրասենյակը կարողանում է անգամ մի քանի կարիքավորի հոգսը թեթեւացնել, այն պետք է գրավի իշխանության ուշադրությունը, ասաց նա: Առավել եւս այս կազմակերպությունը, որը հովանավորվում է Ազնավուրի կողմից, պետք է աջակցություն գտնի տեղական իշխանությունների կողմից»:

Հ. Բ.

Հայտարարություն

Ակադ. Հ. Մանանդյանի անվան Երեւանի «Պրոֆեսիոնալ մանկավարժական ինստիտուտը» կատարում է 1993-94 ուսումնական ընդունելություն հետեւյալ ֆակուլտետներում.

1. մաթեմատիկայի- 25 տեղ
2. լեզվագրական- 25 տեղ
3. հայ ժողովրդի պատմություն- 25 տեղ
4. ռուսաց եւ օտար լեզուներ
ա) ռուսաց լեզու եւ գրականություն- 25 տեղ
բ) անգլերեն- 25 տեղ

Բոլոր ֆակուլտետներում ուսման տեւողությունը 4 տարի է, շրջանավարտները կստանան պրոֆեսիոնալ ուսուցչի որակավորում եւ կտեղավորվեն աշխատանքի մասնավոր համակարգում գործող հանրակրթարաններում, վարժարաններում եւ լիցեյներում:

Մեկ տարվա ուսման վարձը կազմում է 150 000 ռ., որից նախատեսվում է կրթաթոշակ 6000-10000 ռ. (ըստ առաջադիմության): Դիմորդներն ընդունելության քննությունները կհանձնեն մասնագիտությունից գրավոր եւ հայոց լեզվից կամ ռուսաց լեզվից թելադրություն: Պետական բուհերից մրցույթից դուրս մնացած դիմորդները համապատասխան փաստաթղթեր ներկայացնելու դեպքում կընդունվեն հարցազրույցով:

Դիմումներն ընդունվում են սեպտեմբերի 10-ից մինչեւ հոկտեմբերի 5-ը Խորհրդային շրջանի թիվ 139 դպրոցում, ժամը 15-19-ը:

Դիմումին կից ներկայացվում են՝
1) հասունության վկայական
2) բժշկական տեղեկանք թիվ 286 ձեւ
3) ծննդական վկայականի պատճեն
4) 4 լուսանկար 3x4 չափսի

Դասերը սկսվում են հոկտեմբերի 15-ից: Խիստ կարիքավորները կապահովվեն հանրակացարանով: Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 64-80-92, 61-06-45, 28-60-63, 48-03-33, 63-08-01 հեռախոսահամարներով: Պարապմունքների անցկացման վայրը կտեղեկացվի լրացուցիչ:

Հայտարարություն

Հայխնայբանկը 1993 թվականի սեպտեմբերի 1-ից սկսում է Հայաստանի Հանրապետության առաջին պետական ներքին շահող փոխառության պարտատոմսերի վաճառքը:

Պարտատոմսերը գնելով ցանկացած խնայդրամարկղում՝ Դուք կարող եք առաջին իսկ խաղարկության ժամանակ շահել հազարից մինչեւ մեկ միլիոն ռուբլի:

Յուրաքանչյուր խաղարկության շահումների ընդհանուր գումարը կազմում է 60 միլիոն ռուբլի:

Առաջին խաղարկությունը կկայանա սույն թվականի նոյեմբերի 15-ին, Երեւանում:

Տարեկան կկայանա շահումների 8 խաղարկություն, յուրաքանչյուր 45 օրը մեկ՝ սկսած փետրվարի 15-ից:

Յուրաքանչյուր խաղարկության ժամանակ կշահեն 15 հազար պարտատոմսեր:

digitised by A.R.A.R.@

Էներգետիկա

Հայկական ԱԷԿ-ը քաղաքականության պատանդ

Զրույց Հայկական ատոմակայանի նոր տնօրենի հետ

Նշանակվել է Հայկական ատոմային էլեկտրակայանի նոր տնօրեն՝ ՍՈՒՐԵՆ ԱԶԱՏՅԱՆԸ: 1975-ից մինչեւ 1985 թիվը նա աշխատել է Հայկական ատոմային էլեկտրակայանում սկզբից որպես հերթափոխի պետ, այնուհետեւ որպես գլխավոր ինժեների տեղակալ: Ատոմային կայանի կյանքը գիտե մոտիկից, ոչ լսածով: 1987-ից մինչեւ 1993-ը «Հայէներգովերանորոգում» գործարանի տնօրենն է եղել: «Ռոսիյսկայա գազետա» թերթի թղթակիցը Ազատյանի հետ հանդիպեց «Ռոսէներգատոմ» կոնցեռնում, ուր նա ժամանել էր ընդհատված գործնական կապերը վերահաստատելու համար:

– Դո՞ւք ինչպե՞ս եք վերաբերվում նոր նշանակմանը, ատոմային կայանի գործարկմանը:

– Գործարկման մասին խոսելը դեռ վաղ է: Այժմ մենք տանում ենք նախապատրաստական աշխատանքներ: Ինչ վերաբերում է նշանակմանը, ապա այն ինձ համար մեծ պատվություն է: Նախ եւ առաջ, վերադառնում եմ մի կոլեկտիվ, որում քիչ չեմ աշխատել, որը սիրում եւ հարգում եմ, որում ես աճել եմ մասնագիտական տեսանկյունից: Մեր ԱԷԿ-ի հետ ինձ կապում են նաեւ անձնական հիշողություններ. երբ գործարկում էին առաջին բլոկը, ծնվեց իմ առաջին երեխան, երբ գործարկում էին երկրորդը՝ ծնվեց երկրորդ երեխան: Իհարկե, ցավոք եւ ափսոս է թողնել «Հայէներգովերանորոգում» սկսած գործը, որտեղ ես տնօրեն էի վերջին տարիներին: Սակայն այսօր ԱԷԿ-ը Հայաստանի համար կենսականորեն կարեւոր հարց է: Եւ ինձ թվում է, որ այնտեղ ես ավելի եմ պետք:

– Ասացեք, իսկ ինչպե՞ս եք դուք ընդհանրապես վերաբերվում ԱԷԿ-ի փակմանը:

– Չէ՞ որ ես պրոֆեսիոնալ եմ: Եւ ինձ համար հենց սկզբից պարզ եւ հասկանալի էր, որ մեր ԱԷԿ-ը դարձավ քաղաքականության, այլ ոչ թե տնտեսության պատանդ: Համոզված էի, որ վաղ թե ուշ նորից կգործարկենք: Ուղղակի վնասները հաշվարկի չեն ենթարկվում: Կարծում եմ, որ դա լավ դաս էր, որի եզրակացությունները պարտավոր են անել բոլորը՝ սկսած քաղաքագետներից վերջացրած հասարակ քաղաքացիներով:

– Շատ խոսակցություններ եղան, որ ԱԷԿ-ը գտնվում է սեյսմավտանգավոր գոտում, որ հնարավոր են ավերումներ ուժեղ երկրաշարժերի դեպքում:

– Ողջ Հայաստանն է գտնվում սեյսմավտանգ գոտում: Սակայն, երբ կայանը կառուցվում էր եւ նախագծվում, այդ՛ բոլորը հաշվի էր առնվել: Հետո, հիշո՞ւմ եք 1988 թվականի դեկտեմբերի 7-ի Սպիտակի երկրաշարժը: Չէ՞ որ կայանը չտուժեց: Սակայն բոլորը վախեցան: Եւ այդ ալիքի վրա 1989 թվականին այն փակվեց:

– Ասացեք, խնդրեմ, բայց չէ՞ որ ձեզ մոտ պատերազմ է ընթանում: Հանկարծ կգտնվեն մարդիկ, որոնք կարող են ռմբակոծել կամ պայթեցնել կայանը:

– Առաջին հերթին նրանք ռումբ կգցեն հենց իրենց, իրենց ժողովրդի, իրենց տարածքի վրա: Հիշեք, թե ինչի հանգեցրեց «գավթեց» Չեռնոբիլը եւ ինչպիսի տարածություն ծածկեց ռադիոակտիվ ամպը: Կրկնում եմ. մենք ստիպված ենք թողարկել ատոմային կայանը: Ուրիշ ելք չկա:

– Իսկ կոնկրե՞տ ե՞րբ եք մտադիր կայանը թողարկել եւ ինչպե՞ս են այժմ ընթանում նախապատրաստական աշխատանքները:

– Ոչ մի կոնկրետ ժամկետներ նշել չեմ կարող: Չափազանց շատ հարցեր կան, որոնց պատասխանը դեռ պարզ չէ: Պայմանականորեն ամբողջ աշխատանքը բաժանված է երեք փուլի: Առաջին փուլը կայանի ներկա վիճակի բազմակողմանի վերլուծությունն է: Երկրորդը նախապատրաստական շրջանն է, բոլոր թերությունների վերացումը, երրորդը՝ կայանի գործարկումը:

Ես կապեր եմ հաստատում նախկին գործընկերների հետ: Դա «Ռոսէներգատոմ» կոնցեռնն է, որը միավորել է Ռուսաստանի բոլոր ԱԷԿ-ները: Կարծում եմ, որ Հայկական ԱԷԿ-ը կլինի առաջինը, որը կոնցեռնի հետ կկարգավորի փոխշահավետ, լիարժեք համագործակցությունը: Կազմվում է վերանորոգման աշխատանքների գրաֆիկը: Ավելացնեմ, որ զուտ մարդկային տեսակետից ես շատ ուրախ եմ, որ վերադառնում եմ էներգետիկների բարեկամական ընտանիքը: Այդ մարդկանց հետ ինձ կապում են աշխատանքի ամենադժվար տարիները, հուշերը եւ զգացմունքները: Ես տեսնում եմ, թե ինչպիսի պատրաստակամությամբ են ինձ օգնում Ռուսաստանում: Ցանկանում եմ հավատալ, որ տնտեսությունը նորից մեզ բոլորիս կօգնի վերահաստատել բարեկամական ամուր հարաբերությունները: ■

Երուսաղեմ

Պարտիզաբաղի վերաբացումը հայոց վանքում

Սեպտեմբերի 14-ին հանդիսավոր պայմաններում, հիմնական վերանորոգումից հետո բացվեց Երուսաղեմի հայ վարդապետների բնակության շենքը, որն ունի 150 տարվա պատմություն եւ հայտնի է Պարտիզաբաղ (Բախչաբաղ) անունով: Այն ծայրաստիճան քայքայված վիճակում էր: Ժամանակն անջնջելի հետքեր էր թողել բնակության համար այլեւս անհարմար դարձած այդ շինության վրա: 1927 թ. հուլիսի 11-ի երկրաշարժի հետեւանքով նրա պատերը բազմաթիվ ճեղքվածքներ էին տվել: 1948 թ. արաբա-իսրայելյան պատերազմի ժամանակ, երբ բազմաթիվ հայ գաղթականներ էին պատսպարվել Պարտիզաբաղի ներքնահարկերում, ռումբեր էին ընկել եւ նրա վրա՝ վնասելով տանիքը եւ ավելի խորացնելով ճեղքերը:

Երուսաղեմի 96-րդ պատրիարք Ամենապատիվ Տ. Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկյանն իր ընտրվելուց անմիջապես հետո (1990 թ.) ծրագրել էր միաբանությանն օժտել լավագույն պայմաններ ունեցող բնակելի շենքով: Իրենց առատաձեռն նվիրատվություններով նրան օգնության շտապեցին պատրիարքարանի բարեկամները:

Շինարարական աշխատանքները սկսվեցին 1991 թ. հունվարին եւ ավարտվեցին այս տարվա հուլիս ամսին: Այդ ընթացքում հիմնովին նորոգվեց շենքի տանիքը: Պատրաստվեցին երկու սենյակից բաղկացած քսան հարկաբաժիններ՝ իրենց բոլոր հարմարություններով: Շենքն ունի կենտրոնացված ջեռուցման համակարգ, ինչպես նաեւ թուծարան, գրադարան, ճաշարան եւ նիստերի ու հավաքույթների դահլիճ: Երբեմնի ժանգոտած մետաղյա բազրիքները եւ պատուհանների շրջանակները փոխարինվեցին նորերով: Դրվեցին նոր դռներ, տեղադրվեց հարմարավետ կահույք: Կամարակապ հնառճ դահլիճի այցելուները կարող են տեսնել Երուսաղեմում այնքան տարածված ձեթի ուժով աշխատող նորոգված աղորիք, միջնադարյան պղնձե կարաս եւ այլ առարկաներ: Յուրօրինակ լուծում ստացած գեղատեսիլ բակում մի քանի ծաղկանոցներ են եւ հնից պահպանված ու այժմ նորոգված մի ջրհոր:

Պարտիզաբաղը պահպանելով իր հին ոճը, դարձավ ժամանակակից հարմարություններ ունեցող ու գեղեցիկ կացարան:

Պարտիզաբաղի վերաբացման հանդիսավոր արարողությունը, որը տեղի ունեցավ շինության՝ ընդարձակ բակում, բաց արեց Թորգոմ Սրբազանը: Տեղական [illegible] հետո Ժառանգավորաց վարժարանի երգչախմբի (ղեկավար՝ Վ. Մարգարյան) կատարմամբ հնչեցին սաղմոսներ ու հոգեւոր այլ երգեր: Շնորհավորանքի եւ օրհնության խոսքով հանդես եկավ լուսարարապետ Դավիթ արքեպիսկոպոս Սահակյանը: Պատրիարք Սրբազանը, շնորհավորելով միաբաններին, նշեց, որ պատրիարքարանն ի թիվս մի շարք ծրագրերի, որոշել է առաջիկայում կառուցել բնակելի շենքեր կարիքավոր հայ ընտանիքների, ինչպես նաեւ Երուսաղեմ ժամանող հայ ուխտավորների ու հյուրերի համար:

Պարտիզաբաղի վերաբացման հանդիսավոր արարողությանը ներկա էին Երուսաղեմի քաղաքագլուխ Թեդի Քոլեն, Բեթղեհեմի քաղաքագլուխ Էլիաս Ֆրեյջը, Բեջալայի քաղաքագլուխ Արաջը, Երուսաղեմի ոստիկանապետ Կոբի Բեհարը, Իսրայելում հավատարմագրված Անգլիայի, Ֆրանսիայի ու Բելգիայի դեսպանները, կաթոլիկ, ուղղափառ, լութերական եկեղեցիների ներկայացուցիչները, նվիրատուներ եւ բազմաթիվ ուխտավորներ աշխարհի տարբեր երկրներից:

ՎԱՐԴԱՆ ԳՐԳՈՐՅԱՆ
Երուսաղեմ

Օտար մամուլ

Հայերը օրինակ են վերցնում սերբերից

Արտասահմանյան մամուլը վերջերս տեղեկագին զուգահեռներ է փնտրում ղարաբաղյան եւ բոսնիական հակամարտություններում: Ընդ որում, չխորանալով կոնֆլիկտի էության մեջ, զուգահեռներն արդեն շրջափում են միջազգային «խաղաղարարների» միջամտության ձեւերը: «Տորոնտո թայմսը» իր անցյալ երկուշաբթի օրվա համարի խմբագրականում, թողոքելով արեւելքում առաջացած «փոքրիկ կեղտոտ պատերազմներից», չի հասկանում, թե աշխարհը, խառնվելով Բոսնիայի հարցի շուրջ, ինչու չի միջամտում Ղարաբաղում, եւ պնդում է, որ ակտիվ ռազմական գործողություններ չծավալելով Հարավսլավիայում, Արեւմուտքը «ամենուր խրախուսում է մինի-բոսնիաներ»:

Լոնդոնի համալսարանից կովկասագետ Թամարա Դրագաձեն նշում է, որ հայերն, անկասկած, դասեր են առել սերբերից: Ըստ նրա, խնդիրն այս կամ այն հակամարտության մեջ Արեւմուտքի ներգրավումը չէ, այլ սառը պատերազմից հետո տարածքային հակամարտությունների լուծման որեւէ քաղաքականության պակասը: Մինչ Արեւմուտքը, առավելապես ՄԱԿ-ի միջոցով, ստեղծում է հիմնական սկզբունքներ եւ հաստատում պատժամիջոցներ, այս փոքր կռիվները կարող են վերածվել խոշոր պատերազմների»:

Նույն տեսակետն է զարգացնում Նորա Անմառը սաուդյան «Ռիյադ Դեյլի» հանդեսում: Ըստ նրա, Ղարաբաղում նոր հողերի նվաճումները, հայկական ուժերի հաջողությունները պայմանավորված են բոսնիական պատերազմով, ինչը իր վրա է բեւեռել աշխարհի ողջ ուշադրությունը, ստվերում թողնելով մյուս բոլոր շրջանները: Հոդվածագրի կարծիքով, եթե այս տարածքների գրավման գործողություններն անպատիժ մնան, հաջորդ քայլը կլինի նրանց միացումը Հայաստանին, եւ ապա Նախիջեւանում հայկական փոքրամասնության իրավունքների պաշտպանության պատրվակով այս հանրապետության զավթումը: Հեղինակը պնդում է, որ ինչպես սերբերն են մնում անպատիժ, նույնպես եւ հայերը կարող են բավականին լկտիանալ, որտեղ հայկական փոքրամասնություններ ունեցող բոլոր տարածքներում կիրառեն էթնիկական զտումների իրենց ծրագրերը, դրանով շրջանային պատերազմի բռնկում առաջացնելով: Հոդվածագիրն այս առումով քննարկում է հակամարտության մեջ Իրանի եւ Թուրքիայի ընդգրկման հնարավորությունները եւ պնդում, որ աշխարհում հասունանում են Հայաստանը ռմբակոծելու տրամադրություններ: Նրա կարծիքով, այս հարցը պետք է քննարկվի ՄԱԿ-ում, եւ եթե Հայաստանը չենթարկվի, ապա պետք է խառնվեն շրջանի մյուս երկրները, եւ, առաջին հերթին, Թուրքիան, քանի որ Ադրբեջանի հետ հարցերը լուծելուց հետո Հայաստանն իր տարածքային պահանջները կներկայացնի Թուրքիային:

Նորա Անմառը կանխատեսում է, որ ամեն դեպքում պատերազմը կընդլայնվի եւ Ադրբեջանը կտուժի բոլորից շատ, քանի որ սա մի թույլ եւ փոքր ազգ է, իսկ Ղարաբաղը տնտեսական եւ ռազմական օգնություն է ստանում Հայաստանից եւ այլ երկրներից: Նշվում են նաեւ Ադրբեջանի խաղաղություն հաստատելու մեծ ջանքերը, ինչպես նաեւ այն, որ նա բանակցությունների մեջ է մտել նույնիսկ Ղարաբաղի ապստամբների հետ: Հեղինակի կարծիքով, այս շրջանը ամբողջ աշխարհի ուշադրության կարիքն ունի, քանի որ Թուրքիայի համար շատ ծանր է այստեղ կայունության միակ երաշխավոր լինելը:

Բերված օրինակներն ապացուցում են, որ աշխարհում կան նույնանման երեւույթներ, եւ այսօր Բոսնիայում, Սոմալիում, Հաիթիում կամ այլուր կիրառվող որեւէ լուծում վաղը կարող է առաջարկվել կամ նույնիսկ պարտադրվել Անդրկովկասին: ■

NAAVI
AVIACORPORATION
«ՆԱԱՎԻ» ավիաընկերությունը առաջարկում է
ԵՐԵՎԱՆ-ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ
ավիաուղի: Մոտակա չվերթը կկայանա սեպտեմբերի 23-ին:
Տոմսերը վաճառվում են ընկերության գրասենյակում:
Հասցեն՝ «Սեւան» հյուրանոց, 120 սենյակ.
Հեռախոսներ՝ 56-49-78, 58-26-53

Սփյուռք

Սալոնիկ-Երեւան օգնության օդային գիծ

Օգոստոսի առաջին օրերից գործել սկսեց Հայաստանի օգնության օդային նոր գիծ, որով բեռնատար օդանավերը դուրս են գալիս Հունաստանի Սալոնիկ քաղաքից եւ վայրէջք կատարում Երեւանում: Այսպես, օգոստոսի 7-ի առավոտյան Կիպրոսի կողմից նվիրված դեղորայքի, մանկական սննդամթերքի եւ բժշկական մեքենաների մեծ քանակություն ուղարկվեց Հայաստան: Նույն չվերթով Երեւան ժամանեցին նաեւ հույն-կիպրոսցի բժիշկների մի խումբ, կիպրոսցի թղթակիցներ եւ կիպրահայ գաղութի մի պատվիրակություն: Իսկ օգոստոսի 11-ին դարձյալ Սալոնիկի օդանավակայանից ուղարկվեց ամերիկյան Կարմիր խաչի նվիրած 30 տոննա մթերքը: 40 օր շարունակաբար ամեն օր նույն քանակությամբ մթերքներ պիտի ուղարկվեն Հայաստան, որից հետո գործակցությամբ հունական կառավարության եւ ամերիկյան Կարմիր խաչի եւս 4 հազար տոննա ուտեստեղեն է հասցվելու Երեւան:

Խաժակ արքեպիսկոպոսը նախագահ

Հայաստանյայց եկեղեցու Ամերիկայի Արեւելյան թեմի առաջնորդ Խաժակ արք. Պարսամյանը վերջերս նշանակվել է Սուրբ գրոց ամերիկյան ընկերակցության միջազգային հանձնախմբի նախագահ: Առաջնորդ սրբազան հայրը, որ Ուղղափառ եկեղեցու միակ անդամն է Սուրբ գրոց ընկերակցության տնօրենների ժողովում, նախքան նշանակումը Առաջնորդարանի դահլիճում հանդիպում է ունեցել ժողովի նախագահ դոկտ. Յուջին Հեբբըրի հետ: Վերջինիս խնդրանքով է Խաժակ արքեպիսկոպոսը ստանձնել նախագահի պատասխանատու պաշտոնը: Հիշյալ ընկերակցության միջազգային հանձնախումբը գործադրում է տնօրենների ժողովի որոշումները Միացյալ Նահանգներից դուրս: 1990-ին Սուրբ գրոց ընկերակցություն հիմնվեց նաեւ Հայաստանում, Մայր աթոռ ս. Էջմիածնի նախաձեռնության շնորհիվ: Այն ունի երեքհոգանոց անձնակազմ, գրադարան Էջմիածնում եւ գրքերի բաշխման կենտրոն Երեւանի մեկ գրախանութում:

Օդանավակայանի նոր գիծ

Սեպտեմբերի 9-ից սկսած օդանավային նոր գիծ է բացվել դեպի Երեւան՝ ԱՄՆ-ի 95 քաղաքները կապելով Հայաստանի մայրաքաղաքի հետ: Շաբաթական այս գիծը, որպես տարանցիկ ճանապարհ, պիտի օգտագործի Իտալիայի հյուսիսային քաղաքներից Միլանը, որա «Մալպենզա» օդակայանը: Trans Armen է կոչվում օդանավային այս գիծը եւ տնօրենն է Էմիլ Ռոզայեն: Հատուկ հաղորդագրությամբ տնօրենը հույս է հայտնում, որ Հայաստանի շրջափակումը ճեղքելու համար իր կատարածը «համեստ նախաձեռնություն մըն է»:

Առնո Բաբաջանյանի հիշատակին

Առնո Բաբաջանյանի մահվան 10-րդ տարելիցի առթիվ սեպտեմբերի 18-ին երաժշտահանդես տեղի ունեցավ Բոստոնի «New England Conservatory of Music»-ի սրահում: Ձեռնարկը նախաձեռնել էր տեղի Համազգային մշակութային միությունը: Ծրագրված հայտագրին տեղի մասնակցեցին ջութակահարուհի Անի Գավաֆյանը, դաշնակահար Ավո Գույումջյանը եւ թավջութակահար Սուրեն Բագրատունին:

Երեք արվեստագետները տեղի կատարեցին երգահանի ջութակի, դաշնամուրի եւ թավջութակի տրիոն: Երեկոյի պատվո նախագահն էր լինելու համբավավոր թավջութակահար Մստիսլավ Ռոստրոպովիչը: Պատվո հանձնախմբի մաս էին կազմելու աշխարհահռչակ այնպիսի դեմքեր, ինչպիսիք են Ալան Հովհաննեսը, Ռոդիոն Շչեդրինը, Ալեքսանդր Հարությունյանը, բալետի աստղ Մայա Պլիսեցկայան, ուրիշներ:

«Ազգ»

digitised by A.R.A.R.@

Ռուբլու գոտի

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԷՐ, ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ

Օրերս Մոսկվայում ստորագրվեց համաձայնագիր ՀՀ եւ ՌԴ դրամական համակարգերի միավորման վերաբերյալ: Ոմանք դրանից բավականին դրական տեղաշարժեր են սպասում, մյուսները ոչ անհիմն մտավախություն ունեն այդ փաստաթղթի առանձին կետերի՝ մեր շահերին չհամապատասխանելու կապակցությամբ: Չէ՞ որ փոխշահավետ եւ նման տնտեսական, ֆինանսական քաղաքականություն կարող են վարել այն պետությունները, որոնք գոնե հաղորդակցման ուղիների առումով ունեն հավասար պայմաններ, էլ չենք խոսում պաշարների, տեխնիկայի ու տեխնոլոգիաների, մենաշնորհ արտադրությունների անհավասարազորության մասին, որոնց մեր պարագայում, իհարկե, ի վնաս մեզ ավելանում են նաեւ շրջափակման ու պատերազմի, էներգետիկ ճգնաժամի գործոնները: Բայց ինչպես արդեն սովորական է դարձել մեզանում, պատճառ-հետեւանքի, ակնկալիքների մասին դատողություններ անելիս հաճախ տրամաբանությունը ստվերված է լինում զգացմունքայնությամբ, մի բան, որը մակրոքաղաքականության եւ առավել եւս տնտեսական հաշվարկների վրա հիմնված՝ անընդունելի է, սխալ: Ոչ իսկ սրան էլ գումարենք [illegible]ղականությունը, գիտականից հեռու, ոչ մասնագիտական, բայց հրապարակային վերլուծությունները, ահա եւ պատրաստ է հասարակական կարծիքի ձեւավորիչ-ուղղորդիչը, որը, ինչպես արդեն ոչ մեկ անգամ ենք համոզվել մեր իրականության մեջ (ատոմակայան, Նաիրիտ), կարո՞ղ է նաեւ [illegible] սխալական լինել: Ինչեւէ, ստորեւ ներկայացված հարցազրույցը, որը չնայած իր մեծ զբաղվածությանը, համաձայնեց մեր թերթին տալ ՀՀ ֆինանսների առաջին փոխնախարար Վահրամ Ավանեսյանը, կարծում ենք, զերծ լինելով ավելորդ զգացմունքայնությունից, պարունակում է մեր հասարակությանը հուզող շատ հարցերի պատասխաններ, սպառիչ կամ համոզիչ այնքանով," որքանով դա հնարավոր է այս պահին:

— **Կարելի՞ է բվարկել մի քանի կոնկրետ հարցեր, որոնց լուծումը հնարավոր է դարձել դրամական համակարգերի միասնականացումից հետո:**

— Անշուշտ: Նախեւառաջ դա վերաբերում է հանրապետությունից դուրս առաքվող եւ ներմուծվող ապրանքների ներկայիս դիսբալանսին. ավելի շատ ներմուծում ենք արժեքային արտահայտությամբ, քան արտահանում: Եւ այս պայմաններում չունեինք փոխանցումներն անարգել իրականացնելու հնարավորություն: Ռուսական կողմի պայման դնելը, էմիսիան եւ որոշակիորեն նաեւ բյուջետային դեֆիցիտը վերահսկելը նախադրյալներ են ստեղծում տնտեսավարող սուբյեկտների միջեւ հարաբերությունների կարգավորման համար: Այսինքն ռուբլու, ապրանքների համարժեք փոխանակություն է կատարվում, սակայն ռուբլու շրջանառության վրա արգելքներ չեն դրվում կախված արտահանման եւ ներմուծման սալդոյից: Միաժամանակ դա նշանակում է, որ ՀՀ-ում առաջացած ֆինանսական միջոցները, Հայաստանի սուբյեկտների հաշիվներում գտնված միջոցները կարող են օգտագործվել Ռուսաստանից հումք, նյութեր, վառելիքաէներգետիկ պաշարներ գնելու համար: Մյուս կարեւոր խնդիրը ստեղծված խառնաշփոթի հաղթահարումն է (կապված խորհրդային, ռուսական, հայկական կանխիկ եւ անկանխիկ ռուբլի փոխհարաբերությունների հետ, առնչված՝ վարկային, բանկային էմիսիաներին), որը թույլ չի տալիս տնտեսավարող, բանկային համակարգում գտնվող սուբյեկտներին կազմակերպել, պլանավորել, կանխատեսումների ենթարկել իրենց աշխատանքները:

Կարգավորումն անհրաժեշտ էր անկախ այն բանից, կմտնեինք նոր ռուբլու գոտի, թե ոչ, շրջանառության մեջ կմտցնեինք սեփական դրամ, թե ոչ: Դա կարելի էր անել երկու ճանապարհով. կամ սեփական տարադրամ մտցնելով, կամ պայմանական վճարման միջոց ընդունելով այն վալյուտան, որը ներկայումս օգտագործում ենք, պահպանելով վերջինս ամբողջ համակարգում, որպեսզի փոխանակող սուբյեկտների մոտ անվստահություն չառաջանա հետագա քայլերի առնչությամբ: Եթե այսօր մեր տնտեսական պայմանները հնարավորություն ընձեռեին սեփական վալյուտա մտցնել, ապա տնտեսական իմաստով նպատակահարմար կլիներ հենց այդպես վարվել, չնայած այդ դեպքում էլ մեր տարադրամը անպայման փոխկապված կլիներ Ռուսաստանի դրամի հետ, մյուս պետությունների համեմատ այդ երկրի հետ մեր տնտեսական կապերի գերակայության պատճառով: Եթե կարգավորման փորձ չարվեր, ապա դեպքերի զարգացումը հանգեցնում էր ճգնաժամի, նյութական, ոչ դրամական փոխհարաբերությունների: Առաջանում է բարտեր անհասկանալի գաղափարը, որը կազմալուծում է ամբողջ բանկային, ֆինանսական, բյուջետային համակարգերը: Հարցի լուծման երկու հնարավոր ուղիներից կառավարությունը նպատակահարմար է գտնում այս մեկը (պայմանագրի ստորագրումը- Մ.Մ.), որովհետեւ ներկայումս, համենայն դեպս իմ կարծիքով, պատրաստ չենք սեփական դրամի ներմուծմանը, ոչ տեխնիկական առումներով, այլ տնտեսության վիճակի անհամապատասխանության: Սեփական վալյուտա պետք է մտցնել մեկ անգամ եւ պետք է պահպանել այդ վալյուտան:

— **Իսկ ո՞ր պայմաններում շրջանառության մեջ կարող ենք մտցնել մեր սեփական տարադրամը:**

— Դրա համար կա երեք պայման, որոնք պետք է ապահովել: Նախ, տնտեսությունը պետք է աշխատի հնարավորին չափ արդյունավետ: Շրջափակման, հումքի եւ վառելիքի գների անհասկանալի ձեւավորման պայմաններում պետք է ստեղծվի այնպիսի համակարգ, որը կարողանա դիմակայել արժեզրկմանը (եւ ձեռնարկությունները, եւ կառավարությունը աշխատում են այդ ուղղությամբ): Խոսքը սակայն հումքասար, քիչ էներգատար ճյուղերի զարգացման, արդյունավետության եւ մեր ապրանքների մրցունակությունն ապահովելու մասին է: Հայաստանը պետք է ունենա ներմուծման եւ արտահանման եթե ոչ դրական բալանս, ապա հաշվեկշռված շահավետություն: Այսինքն պետք է լինի արդյունավետ արտադրություն, ավելի քիչ ֆինանսավորում՝ սուբսիդիաների ձեւով գնալ դեպի ձեռնարկությունների եւ գների կայունացում: Կարեւոր է նաեւ այն, որ ստեղծվեն բյուջետային ֆինանսավորման այնպիսի խիստ պայմաններ, որտեղ հստակ երեւա ծախսարար նախարարությունների եւ սուբսիդիաների տակ ընկած ձեռնարկությունների ու բյուջեի դեֆիցիտի կապը: Ասել կուզի՝ բյուջեի դեֆիցիտը պետք է հասցվի նվազագույնի: Խոսքը չափափանց կրճատման, կամ առավել եւս անդեֆիցիտի մասին չէ, սակայն կարծում եմ, որ 10 տոկոսանոց բյուջեի դեֆիցիտի հասնելը մեզ համար բավականին նպաստավոր կլինի: Հաջորդը՝ պետք է հնարավորություն ունենանք եւ ստանանք միջազգային կազմակերպություններից համապատասխան օգնություն մեր սեփական դրամը շրջանառության մեջ մտցնելու համար: Իհարկե, սա էլ բավականին բարդ է եւ կապված է վերեւում նշվածների հետ, որովհետեւ միջազգային կազմակերպությունները պահանջում են դրանց ապահովումը, որպեսզի իրենք էլ իրենց հերթին ֆինանսական օգնություն ցուցաբերեն եւ ապահովեն մեր դրամի կայունությունը, համենայն դեպս, գոնե ներդրման պահին: Իհարկե, կան նաեւ այլ պայմաններ, սակայն բվարկածները թույլ կտան անցնել սեփական դրամի:

— **Ռուսաստանում ռուբլին [illegible]վում է ավելի արագ եւ շատ, քան Հայաստանում: Այս համաձայնագրով այդ պրոցեսները չեն կարող հավասարեցվել, այնպես չէ՞:**

— Անշուշտ:

— **Մենք չե՞նք տուժի:**

— Կարծում եմ, որ կտուժենք, բայց ավելի քիչ, քան եթե շարունակվեր խառնաշփոթը:

— **Վարկային տոկոսադրույքների մասին. պետք է հավասարեցվե՞ն կառավարությանը եւ կոմերցիոն կազմակերպություններին տրվողները:**

— Կարծում եմ, որ այդ հարցը ավելի շատ տեխնիկական է, քան գործնականում լուծելի: Թեեւ Ռուսաստանը պայմաններ է դնում վարկային պաշարների տոկոսադրույքի չափերի առնչությամբ, սակայն ներկայումս նույնիսկ իր բանկային համակարգը այդ հնարավորությունը չունի: Եւ հետո, եթե նույնիսկ ասիդի մեր կենտրոնական բանկին փոփոխել, դա չի նշանակում, որ շատ արագ կհավասարեցվեն: Այսինքն, ձեր մտավախությունը, որ տարբեր շրջանառելիություն ունենալով վարկային տոկոսը բարձրացնելով մենք կխփենք մեր ձեռնարկատիրության շահերին, իսկապես գոյություն ունի, բայց չեմ կարծում, որ մոտ ժամանակներս հավասարեցում կկատարվի առնվազն 6-7 ամիս անց: Բացի այդ, հաշվի առեք, որ մենք ունենք բավականաչափ արդեն տրված վարկային պաշարներ, որոնք տրվում են ոչ բանկային համակարգով: Եվ որ շատ դժվար է վերահսկել այսպես կոչված ֆինանսական հաստատություններ, ֆինանսական փոխօգնության, ֆինանսական վերավարկավորման գործընթացները: Մի խոսքով, բավականին դժվար կլինի Ռուսաստանի կողմից տոկոսադրույքները վերահսկել:

— **Բյուջետային համաձայնեցված քաղաքականությո՞ւն, երբ պայմաններ թելադրող կողմը մենք չենք, չի՞ նշանակում արդյոք այլ երկրի միջամտություն մեր հանրապետության ներքին գործերին:**

— Ներքին գործեր ասվածը բավականին հարաբերական եւ ծավալուն հասկացություն է: Եթե օրինակի համար վերցնենք ԱՄՆ-ը, այն փաստորեն եւս միջամտում է շատ երկրների ներքին գործերին, քանի որ դոլլարի լողացող կուրսով կապված են դրանցից շատերը: Նույնն էլ կարելի է ասել Էստոնիայի առնչությամբ...

— **Մեր դրամական համակարգերի միասնականացմամբ կապիտալի ազատ տեղաշարժ պիտի ապահովվի: Ի՞նչ հնարավոր հետեւանքներով է դա հղի: Արդյոք կապիտալը Հայաստանից չի՞ արտահոսի: Չէ՞ որ այն փնտրում է ավելի ապահով տեղեր, որտեղ ավելի լավ է կարողանում աշխատել:**

— Այո, նման մտավախություն էլ կա: Կապիտալը ոչ կայուն, սակավարդյունավետ տնտեսություններից հոսում է դեպի ավելի արդյունավետները: Միանգամայն իրավացի եք: Բայց ես նորից եմ ընդգծում, որ կապիտալի արտահոսքը ավելի շատ կլիներ, եթե շարունակվեր մինչեւ այսօր տիրող վիճակը եւ դա անվերահսկելի կլիներ: Հիմա հնարավորություն է ստեղծվում վերահսկել:

— **Սահմանվո՞ւմ է արդյոք այս համաձայնագրով կառավարության եւ կոմերցիոն կառուցվածքների հասկացվող վարկի վերին սահմանը:**

— Անուղղակի ձեւով դա անշուշտ սահմանվելու է: Սակայն վարկը եւբ ուղիղ սահմանափակումներ չեն կարող լինել, դա ուղղակի անհնար է:

— **Դրամական համակարգերի միասնականացումը բացասաբար չի՞ ազդի միջազգային կազմակերպությունների ինվեստիցիաների, վարկերի հոսքի վրա դեպի Հայաստան:**

— Ամենեւին: Համաձայնագիրը չի կարող խանգարիչ լինել նման աշխատանքների համար: Եւ աշխատանքները միջազգային դրամական կազմակերպությունների հետ ցույց են տալիս, որ այնտեղի մասնագետները բավականին լավատեղյակ են մեր տնտեսությանը, լավ են հասկանում խնդիրները: Նրանք շարունակում են իրենց օգնությունը, քաջատեղյակ լինելով եւ համաձայնագրին, եւ կառավարության դիրքորոշմանը այս հարցում:

— **Խորհրդային ռուբլին դեռ պիտի շարժ ունենա Հայաստանում: Չկա՞ արդյոք հին ռուբլիների ներխուժման եւ դրա այդպես էլ արժեզրկման նոր պարույրի սպառնալիք:**

— Նման վտանգ կա: Սակայն այն քիչ բալացված է, քանի որ Հայաստանը միակը չէ հանրապետություններից, որ դեռեւս հնարավորություն չկա սեփական դրամի անցնելու: Կարծում եմ, որ մենք այս շրջափակման պայմաններում բավականաչափ պահպանված ենք, ավելի, քան մյուս հանրապետությունները: Թեեւ կարող եմ նշել, որ կա նաեւ հակադարձ էֆեկտի հանգամանքը: Ամեն դեպքում ինտերվենցիան Հայաստան այսօր ավելի քիչ հավանական է, քան Ղազախստան:

— **Ո՞րն է նման լավատեսության հիմքը:**

— Ռուբլիների շարժը պիտի գնա այնտեղ, որտեղ ավելի իրական է դրանցով հումքի, նյութերի, արտադրատեսակների կորզման հնարավորությունը, գումարած՝ հետ արտահանելու պայմանը: Օրինակ, որպեսզի ռուբլին գա այստեղ, ապրանք դառնա ու դուրս գնա, տրանսպորտային ծախսերը մոտ կրկնակի ավելին են, քան Ղազախստանի դեպքում: Հասկանալի է, որ տնտեսավարող սուբյեկտն իր ռուբլիների օգտագործման ուղղությունը որոշելիս նախընտրում է այն, որը հնարավորություն է տալիս ռուբլիներին լավ աշխատելու: Մտավախությունը, որ վալյուտային շուկայում իրադրությունը կարող է փոփոխվել ոչ հօգուտ Հայաստանի, ես նույնպես բացառում եմ, քանի որ փողոցում կատարվող առեւտուրը չի կարող այնքան հզոր շարժ ունենալ, որ կապիտալի հսկայական ներհոսքը ապահովի վալյուտայի վաճառքով: Դա մեծ ռիսկի հետ է կապված եւ տնտեսավարող սուբյեկտները դրան չեն գնա (գնում): Անշուշտ, այս առումով որոշակի վտանգ կա Վրաստանից: Դրա կանխման համար ձեռք ենք առնում համապատասխան միջոցառումներ: Ինչքանով են դրանք փակում շուկան, դժվար է ներկայումս ասել, գնահատել: Բայց ամեն դեպքում կարծում եմ, որ հնարավոր է շրջանցել նաեւ այդ վտանգը:

— **Այս համաձայնագիրը հեռանկարներ բացո՞ւմ է Ռուսաստանից նոր վարկեր ստանալու համար:**

— Անտարակույս: Եւ մենք արդեն ստացել ենք այդ վարկերը:

— **Համաձայնագիրը նախատեսու՞մ էր դրանց տրման:**

— Ես չեմ կարող պատմականորեն հաստատել, բայց գոնե տրամաբանությանը հետեւելով՝ այդպես ստացվեց. երկու ամիս է խոստացված վարկերը չէինք ստանում եւ հիմա ստացանք:

— **Համաձայնագրի գործողության ժամկետը նշվա՞ծ է արդյոք:**

— Ժամկետները նման ձեւով ֆիքսված չեն: Խոսքը բազմակողմանի համաձայնագրի մասին է: Ինչ վերաբերում է մյուսներին, ապա հասկանալի է, որ, համենայն դեպս, իրավունք վերապահված է եւ երկարաձգման (պրոլոնգացիայի), եւ սեփական վալյուտա մտցնելու, իհարկե այդ մասին փաստորեն տեղեկացնելով 6 ամիս առաջ, ինչպես որ ընդունված է միջազգային պրակտիկայում:

Զրույցը վարեց
ՄԱՐԳԱՐ ՍԵՒԵՐՅԱՆԸ

Կարճ

Խորհրդային Միության վերականգնումն անհնար

Սեպտեմբերի 18-ին Բաքվից Երեւան ժամանեցին Լեռնային Ղարաբաղում իրավիճակի խաղաղ կարգավորման հարցով ԱՊՀ Միջխորհրդարանական խմբի անդամները: Պատվիրակության կազմը բաղկացած էր Բելառուսի, Ղազախստանի, Կրղզստանի, Ռուսաստանի, Տաջիկստանի խորհրդարանականներից: Պատվիրակությունը գլխավորում էր Կրղզստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ Մեդետկան Շերիմկուլովը: Սեպտեմբերի 18-ին եւ 19-ին հանդիպումներ կայացան ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի, ՀՀ ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի, ՀՀ ԳԽ նախագահության անդամների հետ: Սեպտեմբերի 19-ին Գերագույն խորհրդում մամուլի ասուլիս տեղի ունեցավ հայկական եւ արտասահմանյան լրագրողների համար: Պատվիրակության ղեկավարը բացման խոսքում նախազգուշացրեց, որ հիմնահարցի վերաբերյալ իրենք հստակ կարծիք չունեն, եւ ինքը ձեռնպահ կմնա կոնկրետ հայտարարություններ անելուց: Միակ բանը, ինչում նրանք վստահ են, այն է, որ փակուղուց դուրս գալու գլխավոր ելքը բանակցություններն են: Նշվեց նաեւ, որ թե հայկական եւ թե ադրբեջանական կողմը պատրաստ են դրան: Լրագրողների մեծ մասի մոտ տպավորություն ստեղծվեց, թե այս ուղեւորությունն ավելի շուտ ճանաչողական բնույթ է կրել: Հատուկ հետաքրքրություն առաջացրեց Հայաստանի եւ Կրղզստանի խորհրդարանների խոսնակների համակարծությունը Ռուսաստանի փոխնախագահ Ա. Ռուցկոյի հայտարարությանը, որով նա ԽՍՀՄ-ը վերականգնելու կոչ էր անում: Երկու խոսնակներն էլ արտահայտվեցին հօգուտ տնտեսական սերտ համագործակցության, ԱՊՀ-ին անդամակցության, սակայն անթույլատրելի համարեցին անկախության կորուստը: ՆՏ

Հայաստանի նախագահը Վրաստանի դեպքերի հետեւանքների մասին

Հայաստանի Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մտահոգ է Վրաստանի տարածքով անցնող երկաթգծում երթեւեկության ընդհատման հետեւանքով հանրապետությունում տնտեսական իրավիճակի վատթարացման առնչությամբ: Այդ մասին նա ուրբաթ օրը հայտարարեց Երեւանում «Հայաստան» հիմնադրամի ղեկավարության հետ հանդիպման ժամանակ: Նախագահի խոսքերով, Վրաստանի իրադրության բարդացումը «Հայաստանին կանգնեցրել է լուրջ խնդիրների առջեւ»:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հույս հայտնեց, որ Վրաստանի իրադարձությունները հետագայում կզարգանան առավել բարենպաստ կերպով եւ կստեղծվի որոշակի կայունություն: Հայաստանը, նշեց Նախագահը, առայժմ պետք է մտածի արտակարգ միջոցառումների մասին, որպեսզի չբախվի աղետալի հետեւանքների: ԻՏ

Հայ խորհրդարանականների կոչը բրիտանացի գործընկերներին

Հայաստանի իշխանությունները մեծ կարեւորություն են տալիս ինչպես պետական, այնպես էլ ոչ պետական մակարդակներով հայ-բրիտանական հարաբերությունների զարգացմանը, հայտարարեց Հայաստանի ԳԽ փոխնախագահ Արտաշես Թումանյանը, լորդ Ռիչարդ Շենոնի գլխավորած բրիտանացի խորհրդարանականների պատվիրակության հետ հանդիպման ժամանակ: Բրիտանացի գործընկերների հետ բանակցելիս Հայաստանի խորհրդարանականները դրականորեն գնահատեցին Մոսկվայում Ադրբեջանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի ներկայացուցիչների միջեւ կայացած ուղղակի երկկողմ բանակցությունները: Նրանք նշեցին, որ հակամարտ կողմերի սկսած երկխոսությունը զինադադարի ուղին է:

Հայ խորհրդարանականները ընդգծեցին, որ Մեծ Բրիտանիան կարող է ակտիվացնել իր ջանքերը Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորման համար: ■

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Վթարի ենթարկվեց ռուսական բեռնանավը

Սեպտեմբերի 17-ին, առավոտյան ժ. 4-ին Ատլանտյան օվկիանոսի հարավային մասում, Տրիստան դա Կունգա կղզուց 300 մղոն դեպի հարավ-արեւմուտք 11 բալանոց փոթորիկի պայմաններում վթարի ենթարկվեց Ռուսաստանի բալթիական շոգենավային ընկերության «Պոլեսոկ» բեռնատար նավը: SOS կոչը ստանալուն պես օգնության են շտապել ավստրալիական պաշտպանության բրիտանական ռազմական օդանավը, Բանգա Սելաշ» մալայզիական եւ վրացական «Գեներալ Բագրատիոն» նավթատարները: Դեպքավայրում մոտեցել են եւս երկու նավ՝ նորվեգական եւ ռուսական: Փրկարար աշխատանքները բարդացել են հողմաուժ անձրեւի եւ ծյան, ինչպես նաեւ մինչեւ 10 բալ ալեկոծության պատճառով: Ըստ երկուշաբթի առավոտյան տվյալների, անձնակազմի 30 անդամներից հաջողվել է փրկել միայն 43-ամյա ավագ մեխանիկ Յուրի Ալտուխովին: Մեկ այլ ծովային մահացել է արդեն ջրից հանելուց հետո: ԻՖ

Սեւաստոպոլը բողոքում է գների դեմ

Սեպտեմբերի 17-ին Սեւաստոպոլի Նախիմովի հրապարակում տեղի է ունեցել բազմահազարանոց հանրահավաք, որը կազմակերպել էր ծախ ուղղվածության կողմնորոշում ունեցող մի քանի կուսակցությունների դաշինքը: Նրանք բողոքում են Ուկրաինայի կառավարության կողմից սեպտեմբերի 10-ից առաջին անհրաժեշտության ապրանքների գների կտրուկ բարձրացնելու կապակցությամբ: Ցուցարարները պահանջել են նաեւ մեկամսա ժամկետում Սեւաստոպոլում հատուկ ռեֆերենդում անցկացնել, որը որոշում պետք է ընդունի ռուբլու գոտում ընդգրկվելու մասին: Հանրահավաքը դիմում է ընդունել, ուղղված Ռուսաստանի կառավարությանը, խաղաղի ֆինանսական եւ տնտեսական մասնակցության խնդրանքով: ԻՖ

«Ամոկոն» եւ «Շելը» արեւմտյան Սիբիրում

Ամերիկյան «Ամոկո» նավթային ընկերությունը եւ անգլահոլանդական «Շելը» շահել են Արեւմտյան Սիբիրի Խանտի-Մանսիյսկի խիճնավայր շրջանում նավթի մեծ հանքավայրերի մշակման նպատակով հայտարարված մրցույթը: Մրցույթում առաջադրված հանքավայրերի նավթի ընդհանուր պարունակությունը անցնում է 450 մլն տոննայից: Մրցույթին մասնակցում էին խոշորագույն արեւմտյան նավթային ընկերությունները՝ «Էքսոն», «Մոբիլ», «Ամոկո», «Շել», «Կոնոկո»: ԻՖ

«Լիտգազետան» պոռնկության մասին

Ռուսաստանի մայրաքաղաքում կան մոտավորապես 300 հասարակաց տներ եւ այլ «որջեր», որտեղ կարելի է զվարճանալ պոռնիկների հետ, գրում է «Լիտերատուրնայա գազետան» սեպտեմբերի 15-ի համարում: Դեռ մի քանի տարի առաջ մանուկների պոռնկության դեպքերը եզակի էին, բայց այժմ միայն Մոսկվայի կենտրոնում, Կարլ Մարքսի արձանի մոտ, ֆրեզգեսների գնահատումների համաձայն, հավաքվում են հոկտեմբերիկի տարիք ունեցող մոտ 1000 տղաներ եւ աղջիկներ: Պոռնկությունն ակտիվորեն արտահանվում է: Թել Ավիվում, որտեղ վերջին 5 տարում հասարակաց տների թիվը 30-ից հասել է 150-ի, ըստ երեւույթին պոռնկանոցների պաշտոնական լեզու է դառնում ռուսերենը: Գերմանիայի ոստիկանության տվյալների համաձայն, այդ երկրում գործող 200 հազար պոռնիկների մեկ հառորդը եկել է նախկին արեւելյան բլոկի երկրներից: Այստեղ ռուսաստանցիների պոռնկությունը վերահսկում է չեչենական մաֆիան: Թերթի մեկնաբանը նշում է, որ «սիրո ֆրմուհիների» արտահանմանը մասնակցում են Ռուսաստանի արվեստի որոշ նշանավոր գործիչներ: Նա մեջբերում է Մոսկվայի ֆրեական հետախուզության աշխատակիցներից մեկի խոսքերը. մոսկովյան թատրոններից մեկն իր բեմահարթակը տրամադրել է պոռնիկների արտահանման գործողությունների իրագործմանը: Հնգօրյան «ուսուցումից» հետո նրանց տալիս էին բալետի արտիստուհիների պատճենահանված դիպլոմներ եւ ուղարկում արտասահման: ԱՏԱՐ

Մշակույթ

«Պողիկտոսը» ի պատիվ Վազգեն Ա-ի

Ազգային օպերայի եւ բալետի թատրոնի շաբաթ օրվա ներկայացումը՝ Գաետանո Դոնիցետիի «Պողիկտոս» օպերան, բացի Հայաստանում քրիստոնեության մուտքի 1700-ամյակին ձոնված լինելուց, նվիրված էր նաեւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինի ծննդյան 85-րդ տարելիցին: Ճիշտ է, վատառողջ լինելու պատճառով վեհափառը չէր կարողացել գալ ներկայացմանը, բայց որպես «հյուր ներկա էին պատրիարքական շատ հոգեւորականներ:

Այդ օրը Պողինյայի դերում երկրորդ անգամ հանդես եկավ երիտասարդ երգչուհի, Գոհար Գասպարյանի աշակերտուհի Գայանե Գրիգորյանը: Ուշագրավն այն է, որ նա կարողացավ նոր երբերանգներ հաղորդել իր հերոսուհու դրամատիկ կերպարին, տալ դրա բացահայտման իր գեղարվեստական բանալին:

Ինչպես նախորդ մյուս ներկայացումները, այնպես էլ սա՝ թվով յոթերորդը, չանցավ առանց անակնկալների: Օպերայի երրորդ գործողության ավարտին առ երկինք հղված աղոթքը, որը յուրօրինակ ներբող է հայ ժողովրդին եւ Հայաստանին, հանկարծ երգչախումբը հնչեցրեց հայերենով՝ լրացուցիչ հուզականություն հաղորդելով պատերազմական ողջ հյուսվածքին: Օպերային այս ստեղծագործությունը ժամանակին Գոհար Գասպարյանի կողմից թարգմանվել է հայերեն եւ առաջիկա ներկայացումներից մեկի ժամանակ նախատեսվում է ամբողջությամբ հնչեցնել նաեւ հայերենով:

Հետաքրքիր երեւույթ է նկատվում այդ բեմադրության հետ: Ներկայացումից ներկայացում ավելանում է հանդիսականների թիվը. այդ օրը եւս հնարավոր չէր ազատ աթոռ գտնել: Այս հանգամանքը վկայում է, որ վերականգնվում է երաժշտական մայր թատրոնի ծանրակշիռ տեղը մեր գեղարվեստական-մշակութային կյանքում:

ԼԵՎՈՆ ԼԱԾԻԿՅԱՆ

Ամերիկահայ երեխաների ցուցահանդես

Անցյալ հինգշաբթի, սեպտեմբերի 16-ին, Մոսկվայում Հայաստանի Մշակույթի կենտրոնում բացվեց Լոս Անջելեսի Սեւադա Արտ ստուդիայի սաների ցուցահանդեսը, որ կազմակերպել էին Մեծ Բրիտանիայի Թեքեյան մշակութային միությունը, Մոսկվայում Հայ մշակույթի կենտրոնը եւ ինքը՝ Սեւադա Արտ ստուդիայի տնօրենն, այժմ Լոս Անջելեսում բնակվող նկարիչ Սամվել Սեւադան: Մոսկվայում Հայ մշակույթի կենտրոնի տնօրեն Գ. Գաբրիելյանի խոսքերով, նման միջոցառում ընդհանրապես առաջին անգամն է անցկացվում Մոսկվայում եւ հատկապես նշեց Թեքեյան մշակութային միության դերը, որն այդպիսի նախաձեռնությամբ առաջին անգամն է հանդես գալիս Մոսկվայում: Ցուցահանդեսի բացման արարողությունից հետո տեղի ունեցավ կամերային երաժշտության համերգ, որին մասնակցեց նաեւ Մոսկվայի նորաստեղծ «Անտունի» կամերային խումբը: Ցուցահանդեսում ներկայացված էին հայ մանուկների 80-ից ավելի գործեր, որոնք օգոստոս ամսին Լոս Անջելեսից իր հետ բերել էր նկարիչ Սամվել Սեւադան, որն մինչ այդ աղմկալից հաջողությամբ իր անհատական ցուցահանդեսն էր բացել Մոսկվայում անցյալ օգոստոսի 18-ից մինչեւ սեպտեմբեր: Հիշեցնենք, որ Ս. Սեւադան անցյալ տարի իր սաների ստեղծագործությունները ցուցադրեց Հայաստանում՝ Երեւան, Գյումրի, Սոճիսակ:

Մոսկովյան միջոցառմանը մասնակցում էին Մոսկվայում հավատարմագրված մի շարք դիվանագետներ, արվեստագետներ, կենտրոնական թերթերի եւ ամսագրերի լրագրողներ, մոսկվահայ հասարակության ներկայացուցիչներ: ■

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

«ՆԺՈՒՅԳՆԵՐԻ ԱՐՔԱՆ»

Ամեն մի ժողովուրդ աշխարհին հայտնի է ոչ միայն իր ազգային պատկանելությամբ, այլեւ իր անվանի մարդկանցով, որոնք եւ տվյալ ազգի դեմքն ու դիմագիծն են կազմում, նրա բնավորությունը: Դրանցից մեկն աշխարհի եւ օլիմպիական խաղերի չեմպիոն Հրանտ Համազասպի Շահինյանն է:

Բոլորում է նրա կյանքի 70 տարին, տարիներ, որոնք իմաստավորել է սիրելի մարմնամարզիկը իր բազում հաղթանակներով:

Ծնվել է 1923 թ. Ստեփանավանում: Ընտանիքի 7 երեխաներից ամենափոքրն էր, վերջինը, բայց իր փառահեղ կենսագրությամբ՝ առաջինը: Հայրը կամենում էր, որ որդին ջութակահար դառնա:

Երեւան տեղափոխվելուց հետո նա ընդունվում է երաժշտական դպրոց, ջութակի դասարան: Մասնագետները նրանում տեսնում էին ապագա անվանի ջութակահարին: Սակայն տասնամյա պատանուն հրապուրեց նաեւ մարմնամարզությունը:

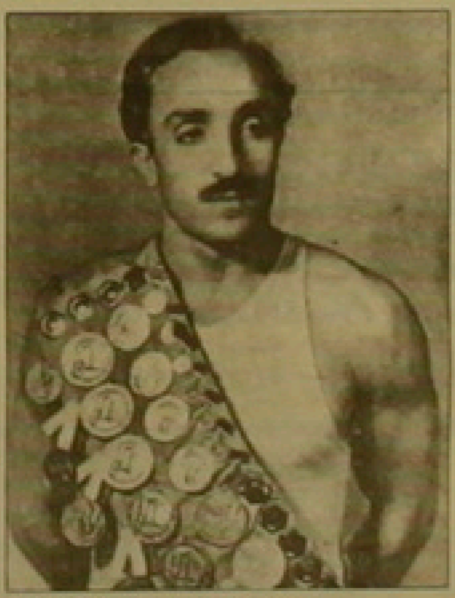

ոսկե մեդալներով տուն կգաս:

Մարզիչ Հարություն Գարգալոյանը Շահինյանի մեջ տեսավ ապագա չեմպիոնին: Ցանկալի արդյունքը երկար սպասեցնել չտվեց: 1939 թ. Լենինգրադում դպրոցականների միութենական անհատական թիմային առաջնությունում, 15-16 տարեկանների շրջանում Շահինյանը հաղթող դարձավ, իր վրա գրավելով երկրի հավաքականի մարզիչների ուշադրությունը: 1941 թ. հունիսի 22-ին նշանակված էր համամիութենական շերթին մասնակցող Հայաստանի մարզիկների երույթների կառավարական դիտում: Սակայն այդ օրն էլ սկսվեց պատերազմը: Շերթի մասնակիցներից 300-ը հենց ստադիոնում որոշեցին կամավոր մեկնել բանակ, որոնց հետ էր եւ Շահինյանը: Հրամանատարական կարճատեւ դասընթացներն ավարտելուց հետո իր երազներն անավարտ թողած զինվորն առաջին անգամ վառոդի հոտն է զգում: Ռազմաճակատում ծանր վիրավորվում է ու երկար ժամանակ ընկերակցում հենակներին:

«17-21 տարեկան հասակը մարզիկի համար նշանավոր տարիներ են, ասում է Շահինյանը, եւ այդ տարիներն ինձ համար կորած տարիներ եղան, սակայն հույսս չէի կորցնում նորից մարզաձեւին նվիրվելու»: 1944 թ. նա դարձյալ մարզասրահ մտավ: 1949 թ. Բուդապեշտ, երիտասարդության համաշխարհային երրորդ փառատոն: Այստեղ պարտադիր վարժություններում զուգափայտի, օղակների եւ նժույգի վրա ունեցած նրա ելույթները ստացան ամենաբարձր գնահատականը՝ 10 միավոր: Կամավոր վարժություններում 3 գործիքի վրա նա դարձյալ առաջինն էր: 6 ոսկե մեդալ եւ փառատոնի բացարձակ չեմպիոն: Ականատեսներից մեկը հիշում է, որ երբ հին օրերի Երեւանցի, հայտնի ծաղկավաճառ Կարաբալան Շահինյանի կրծքին այդքան ոսկե մեդալներ տեսավ, հարցրեց. «Հրանտ, էլ ուրիշ մեդալ չկա՞ր այնտեղ»: «Կար, արծաթե, բրոնզե»:

– Հապա ինչո՞ւ դրանք էլ չբերեցիր:

– Դրանք թողեցի ուրիշ ազգերին:

Կարաբալան ծաղիկներ նվիրեց սիրված մարզիկին ու հեռացավ, ասելով.

– Տես, հա՞, ուրիշ անգամ էլ միայն ոսկե մեդալներով տուն կգաս:

Եւ եկավ: Հռոմի առաջին օլիմպիական խաղերում Վարազդաս քաղաքի հաղթող դառնալուց հետո Հրանտ Շահինյանն արդեն մեր օրերի օլիմպիական խաղերի առաջին չեմպիոնը դարձավ, ճանաչում բերելով հայկական սպորտին: Դա 1952 թվականին էր՝ Հելսինկիում: Իսկ 1954 թ. նա առաջին անգամ մասնակցեց նաեւ մարմնամարզության աշխարհի առաջնությանը: Այստեղ նա նվաճեց երկու ոսկե եւ մեկ բրոնզե մեդալ: 1957 թ. մոսկովյան միջազգային փառատոնին ԽՍՀՄ հավաքականը ներկայացնում էին նաեւ Շահինյանը, Ազարյանը եւ Ազնավուրյանը:

«Հայկական թիմին միացել են մեկ ռուս եւ երկու ուկրաինացի», կատակով ասում էր Բորիս Շախլինը: Եւ այդ ինտերնացիոնալ թիմը դարձյալ նվաճեց մրցանակային առաջին տեղը: 36 տարեկան էր, երբ հաջողությամբ մասնակցեց Թբիլիսիում կայացած մարմնամարզության ԽՍՀՄ գավաթի խաղարկությանը:

Մարմնամարզության պատարեգում Շահինյանը մնում է ամենաերկարակյաց մարզիկը: Նրա կատարած վարժությունների առանձին տարրեր մինչեւ այսօր էլ կոչվում են «Շահինյանի տարրեր»: Ցնցող նաեւ նրա «նժույգի արքա» տիտղոսը: 1958 թ. հիմնադրվեց հանրապետության լուսավորության նախարարության պատանի մարմնամարզիկների դպրոցը, որի անփոփոխ տնօրենն է արդեն 70-ամյա, բայց իր կայտառությունն ու կենսախնդությունը չկորցրած անկրկնելի մարզիկը:

Գրեթե 10 տարի Շահինյանն աշխատել է նաեւ որպես հանրապետության սպորտկոմիտեի նախագահ եւ նախագահի տեղակալ: Այժմ էլ Հայաստանի օլիմպիական կոմիտեի անդամ է: 70-ամյակի առթիվ բարեմաղթանքներ Հրանտ Շահինյանին, ստեղծագործական նորանոր հաջողություններ ու քաջառողջություն:

ԴԵՐԵՆԻԿ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Բաց նամակ Հայաստանի մարզական ղեկավարներին

Հայտնի է, որ վաղուց պրոֆեսիոնալ սպորտը քաղաքականության է վերածվել: Այսօր մարզական խոշոր միջոցառումների կազմակերպումները եւ մարզիկ-մարզուհիների փայլուն նվաճումներն ու նրանց գովքերը ոչ միայն մեծ եկամուտներ են բերում պետություններին, այլեւ փառք ու պատիվ: Դրա վկայությունը նաեւ Շտուտգարտում տեղի ունեցած թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի առաջնությունն էր: Ցավոք, սպորտի քաղուհու բնագավառում, չհաշված բացառությունները, Հայաստանը միշտ էլ քիչ նվաճումներ է ունեցել, փոխարենը ուժային մարզաձեւերում ինչքան ուզես չեմպիոններ է տվել: Ամենեւին նպատակ չունենալով վիրավորել ուժային մարզաձեւերի ներկայացուցիչներին եւ նախապես ներողություն խնդրելով նրանցից, ցանկալի լինի մեծ ուշադրություն դարձնել հատկապես այն մարզաձեւերին, որոնք միշտ միջազգային մարզական հասարակայնության ուշադրության կենտրոնում են ու նաեւ եկամտաբեր են (թեթեւ ատլետիկա, մեծ թենիս, ֆուտբոլ, բասկետբոլ եւ այլն): Չնայած պետք է ասել, որ ուժային մարզաձեւերի ներկայացուցիչների հաջողություններն էլ մեզ շատ են ոգեւորում: Բայց օրինակ, երբ Իսրայել Մելիտոսյանը եւ Մնացական Իսկանդարյանն անցյալ տարի Բարսելոնում դարձան օլիմպիական խաղերի չեմպիոն, համաշխարհային մամուլը գավով շատ քիչ գրեց նրանց հաջողության ու նաեւ Հայաստանի մասին: Կարելի է ասել, ընդհանրապես հանգանվոր լռությամբ մատնեց հաջողությունը: Բայց երբ նույն Մելիտոսյանը, կամ Իսկանդարյանը չեմպիոն դառնային ասենք 100, 200 կամ 400 մետր վազքատարածություններից մեկում, ապա ամբողջ աշխարհը կխոսկահարեր այդ մասին: Այս հանգամանքները հաշվի առնելով են ներկայացնում մեծ սպորտում իրենց ստրատեգիան մշակում մարզական գերտերությունները: Մենք էլ պետք է հետեւենք նրանց օրինակին եւ նոր չեմպիոններ պատրաստելու համար բռնենք այդ ճանապարհը: Իսկ մարզական լրագրողներին պարտքը պետք է լինի դրան նպաստելու համար խրախուսել, ոգեւորել մասաղ սերնդին:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ

Ցավալի ոչ ոքի, որը հավասար էր պարտության

Հունգարիայի Բալատոնֆյուրեդի քաղաքից Երեւան վերադարձավ հինգնականում դիմանոյական շախմատիստներից կազմված «Հայաստան» թիմը, որը մեկնարկել էր եվրոպական չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունում: Ինչպես հայտնել ենք «Ազգ»-ի ընթերցողներին, առաջին փուլը մրցակցի՝ հունական ակումբի չժամանելու կապակցությամբ առանց պայքարի անցնելուց հետո մեր պատվիրակները 3:3 հաշվով ավարտեցին հաջորդ հանդիպումը Ռուսաստանի «Խորդա» թիմի հետ, բայց լրացուցիչ ցուցանիշներով դուրս մնացին խաղարկությունից: «Հայաստան»-ի մարզիչ Վլադիմիր Հայրապետյանի հետ կայացած զրույցից պարզ դարձան այդ մրցախաղի հետաքրքիր եւ, ավաղ, ցավալի մանրամասները:

Հանդիպումը հայ շախմատիստների համար պարզապես հուսալի սկսվեց: Մեկը մյուսի ետեւից հաղթանակներ տարան վերջին երկու՝ 5-րդ եւ 6-րդ խաղատախտակների վրա ելույթ ունեցող երիտասարդ վարպետները Հովիկ Դանիելյանը եւ Տիգրան Նալբանդյանը: Եթե նկատի ունենանք, որ այդ պահին թիմի առաջատարը՝ Սմբատ Լպուտյանը նավակային վերջնախաղում դիրքային առավելություն ուներ գրոսմայստեր Ուլիբինի նկատմամբ, Արշակ Պետրոսյանի դրությունը նախընտրելի էր գրոսմայստեր Սորոկինի հետ պարտիայում, իսկ մնացած երկու մասնակիցներ՝ Արտաշես Մինասյանի եւ Աշոտ Անաստասյանի հանդիպումներում երկկողմանի հնարավորություններով խաղ էր ընթանում, մեր թիմի հաղթանակը թվում էր անվիճելի: Բայց հետո տեղի ունեցավ անհավատալին: Մինչ Մինասյանն ու Անաստասյանն իրենց պարտիաները ավարտեցին ոչ ոքի, Պետրոսյանը սխալվեց ստեղծված բարդություններում եւ տանուլ տվեց, բայց, որ ամենաանըմբռնելին էր, Լպուտյանը պարտվեց մինչ այդ հաջող դասավորված նավակային վերջնախաղում: Ընդհանուր հաշիվը հավասարվեց, բայց, քանի որ Չելյաբինսկի թիմի առաջատարներն ավելի հաջող էին խաղացել, կանոնադրության համաձայն հաջորդ փուլ դուրս եկան Ռուսաստանի ներկայացուցիչները:

Գ. Հ.

PKK-ն սպառնում է

Քրդական PKK կազմակերպությունը մի հայտարարությամբ զգուշացրել է Միջազգային օլիմպիական կոմիտեին, որ վերջինս որոշում չկայացնի 2000 թ. օլիմպիական խաղերը Ստամբուլում անցկացնելու: «Ստամբուլը պատերազմական մի տարածք է եւ որոշել ենք զինված պայքարը սաստկացնել այդ տարածքում», հայտարարել է PKK-ն:

«Եթե միջազգային օլիմպիական կոմիտեն ընդունի Թուրքիայի առաջարկը՝ 2000 թ. օլիմպիական խաղերը Ստամբուլում անցկացնելու, մեծ հանցանք գործած կլինի եւ փաստորեն դրանով կպարգեւատրի սպառնացող մի կառավարության, ինչպիսին Թուրքիան է», ավելացրել է PKK-ի խոսնակը:

Բաժինը վարում է ԱՐԻՐԵՆ ԲԱՂ…

digitised by A.R.A.R.@

Լուրեր Հաստ

Վթարի ենթարկվեց ռուսական բեռնանավը

Սեպտեմբերի 17-ին, առավոտյան ժ. 4-ին Ատլանտյան օվկիանոսի հարավային մասում, Տրիստան դա Կունյա կղզուց 300 մղոն դեպի հարավ-արեւմուտք 11 բալանոց փոթորիկի պայմաններում վթարի ենթարկվեց Ռուսաստանի բալթիական շոգենավային ընկերության «Պոլեսոկ» բեռնատար նավը: SOS կոչը ստանալուն պես օգնության են շտապել ավստրալիական ռազմական օդանավը, Բանգա Սելատ» մալայզիական եւ վրացական «Գեներալ Բագրատիոն» նավթատարները: Դեպքի վայրում մոտեցել են եւս երկու նավ՝ նորվեգական եւ ռուսական: Փրկարար աշխատանքները [illegible]ացել են հորդառատ անձրեւի եւ ծյան, ինչպես նաեւ մինչեւ 10 բալ ալեկոծության պատճառով: Ըստ երկուշաբթի առավոտյան տվյալների, անձնակազմի 30 անդամներից հաջողվել է փրկել միայն 43-ամյա ավագ մեխանիկ Յուրի Այտուխովին: Մեկ այլ ծովային մահացել է արդեն ջրից հանելուց հետո: ԻՖ

Սեւաստոպոլը բողոքում է գների դեմ

Սեպտեմբերի 17-ին Սեւաստոպոլի Նախիմովի հրապարակում տեղի է ունեցել բազմահազարանոց հանրահավաք, որը կազմակերպել էր ծախս ռուսամետ կողմնորոշում ունեցող մի քանի կուսակցությունների դաշինքը: Նրանք բողոքում են Ուկրաինայի կառավարության կողմից սեպտեմբերի 10-ից առաջին անհրաժեշտության ապրանքների գների կտրուկ բարձրացնելու կապակցությամբ: Ցուցարարները պահանջել են նաեւ մոտակա ժամկետում Սեւաստոպոլում հասուկ հանրաքվե անցկացնել, որը որոշում պետք է ընդունի ռուբլու գոտում ընդգրկվելու մասին: Հանրահավաքը դիմում է ընդունել, ուղղված Ռուսաստանի կառավարությանը, խաղաղի ֆինանսական եւ տնտեսական մատակարարման խնդրանքով: ԻՖ

«Ամոկոն» եւ «Շելը» արեւմտյան Սիբիրում

Ամերիկյան «Ամոկո» նավթային ընկերությունը եւ անգլահոլանդական «Շելը» շահել են Արեւմտյան Սիբիրի Խանտի-Մանսիյսկի ինքնավար շրջանում նավթի մեծ հանքավայրերի մշակման նպատակով հայտարարված մրցույթը: Մրցույթում առաջադրված հանքավայրերի նավթի ընդհանուր պաշարներն անցնում է 450 մլն տոննայից: Մրցույթին մասնակցում էին խոշորագույն արեւմտյան նավթային ընկերությունները՝ «Էքսոն», «Մոբիլ», «Ամոկո», «Շել», «Կոնկո»: ԻՖ

«Լիտգազետան» պոռնկության մասին

Ռուսաստանի մայրաքաղաքում կան մոտավորապես 300 հասարակաց տներ եւ այլ «որջեր», որտեղ կարելի է զվարճանալ պոռնիկների հետ, գրում է «Լիտերատուրնայա գազետան» սեպտեմբերի 15-ի համարում: Դեռ մի քանի տարի առաջ մանուկների պոռնկության դեպքերը եզակի էին, բայց այժմ միայն Մոսկվայի կենտրոնում, Կարլ Մարքսի արձանի մոտ, հրեագետների գնահատումների համաձայն, հավաքվում են հոկտեմբերի կի տարիք ունեցող մոտ 1000 տղաներ եւ աղջիկներ: Պոռնկությունն ակտիվորեն արտահանվում է: Թել Ավիվում, որտեղ վերջին 5 տարում հասարակաց տների թիվը 30-ից հասել է 150-ի, ըստ երեւույթին պոռնկանոցների թղթոսնական լեզու է դառնում ռուսերենը: Գերմանիայի ոստիկանության տվյալների համաձայն, այդ երկրում գործող 200 հազար պոռնիկների մեկ քառորդը եկել է նախկին արեւելյան բլոկի երկրներից: Այստեղ ռուսաստանցիների պոռնկությունը վերահսկում է չեչենական մաֆիան: Թերթի մեկնաբանը նշում է, որ «սիրո ֆրմուհիների» արտահանման մասնակցում են Ռուսաստանի արվեստի որոշ նշանավոր գործիչներ: Նա մեջբերում է Մոսկվայի հրեական հեստախուզության աշխատակիցներից մեկի խոսքերը. մոսկովյան թատրոններից մեկն իր բեմահարթակը տրամադրել է պոռնիկների արտահանման գործողությունների ֆոտո-դարկմանը: Հնգօրյան «ուսուցումից» հետո նրանց տալիս էին բալետի արտիստուհիների պատճենահանված դիպլոմներ եւ ուղարկում արտասահման: Անար[illegible]

Մշակույթ

«Պողիկտոսը» ի պատիվ Վազգեն Ա-ի

Ազգային օպերայի եւ բալետի թատրոնի շաբաթ օրվա ներկայացումը Գաետանո Դոնիցետիի «Պողիկտոս» օպերան, բացի Հայաստանում քրիստոնեության մուտքի 1700-ամյակին ձոնված լինելուց, նվիրված էր նաեւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինի ծննդյան 85-ամյակին: Օպերայի երրորդ գործողության ավարտին առ երկինք հղված աղոթքը, որը յուրօրինակ ներբող է հայ ժողովրդին եւ Հայաստանին, հանկարծ երգչախումբը հնչեցրեց հայերենով՝ լրացուցիչ հուզականություն հաղորդելով պաստերաժշտական ողջ հյուսվածքին: Օպերային այս ստեղծագործությունը ժամանակին Գոհար Գասպարյանի կողմից թարգմանվել է հայերեն եւ առաջիկա ներկայացումներից մեկի ժամանակ նախատեսվում է ամբողջությամբ հնչեցնել նաեւ հայերենով: Ճիշտ է, վատառողջ լինելու պատճառով վեհափառը չէր կարողացել գալ ներկայացմանը, բայց որպես «հյուր ներկա էին բարձրաստիճան շատ հոգեւորականներ:

Այդ օր Պաուլինայի դերում երկրորդ անգամ հանդես եկավ երիտասարդ երգչուհի, Գոհար Գասպարյանի աշակերտուհի Գայանե Գրիգորյանը: Ուշագրավն այն է, որ նա կարողացավ նոր նրբերանգներ հաղորդել իր հերոսուհու դրամատիկ կերպարին, տալ դրա բացահայտման իր գեղարվեստական բանալին:

Ինչպես նախորդ մյուս ներկայացումները, այնպես էլ սա՝ բլով [illegible]

Հետաքրքիր երեւույթ է նկատվում այդ բեմադրության հետ: Ներկայացումից ներկայացում ավելանում է հանդիսականների թիվը. այդ օր եւս հնարավոր չէր ազատ աթոռ գտնել: Այս հանգամանքը վկայում է, որ վերականգնվում է երաժշտական մայր թատրոնի ծանրակշիռ տեղը մեր գեղարվեստական-մշակութային կյանքում:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

Ամերիկահայ երեխաների ցուցահանդես

Անցյալ հինգշաբթի, սեպտեմբերի 16-ին, Մոսկվայում Հայաստանի Մշակույթի կենտրոնում բացվեց Լոս Անջելեսի Սեւադա Արս ստուդիայի սաների ցուցահանդեսը, որ կազմակերպել էին Մեծ Բրիտանիայի Թեքեյան մշակութային միությունը, Մոսկվայում Հայ մշակույթի կենտրոնը եւ ինքը՝ Սեւադա Արս ստուդիայի տնօրեն, այժմ Լոս Անջելեսում բնակվող նկարիչ Սամվել Սեւադան: Մոսկվայում Հայ մշակույթի կենտրոնի տնօրեն Գ. Գաբրիելյանի խոսքերով, նման միջոցառում ընդհանրապես առաջին անգամն է անցկացվում Մոսկվայում եւ հատկապես նշեց Թեքեյան մշակութային միության դերը, որն այդպիսի նախաձեռնությամբ առաջին անգամն է հանդես գալիս Մոսկվայում: Ցուցահանդեսի բացման արարողությունից հետո տեղի ունեցավ կամերային երաժշտության համերգ, որին մասնակցեց նաեւ Մոսկվայի նորաստեղծ «Անտուն» կամերային խումբը: Ցուցահանդեսում ներկայացված էին հայ մանուկների 80-ից ավելի գործեր, որոնք օգոստոս ամսին Լոս Անջելեսից իր հետ բերել էր նկարիչ Սամվել Սեւադան, որ մինչ այդ աննկարագրելի հաջողությամբ իր անհատական ցուցահանդեսն էր բացել Մոսկվայում անցյալ օգոստոսի 18-ից մինչեւ սեպտեմբեր: Հիշեցնենք, որ Ս. Սեւադան անցյալ տարի իր սաների ստեղծագործությունները ցուցադրեց Հայաստանում՝ Երեւան, Գյումրի, Սպիտակ:

Մոսկովյան միջոցառմանը մասնակցում էին Մոսկվայում հավասարմագրված մի շարք դիվանագետներ, արվեստագետներ, կենտրոնական թերթերի եւ ամսագրերի լրագրողներ, մոսկվահայ հասարակության ներկայացուցիչներ: ■

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

«ՆԺՈՒՅԳՆԵՐԻ ԱՐՔԱՆ»

Ամեն մի ժողովուրդ աշխարհին հայտնի է ոչ միայն իր ազգային պատկանելությամբ, այլեւ իր անվանի մարդկանցով, որոնք եւ տվյալ ազգի դեմքն ու դիմագիծն են կազմում, նրա բնավորությունը: Դրանցից մեկն աշխարհի եւ օլիմպիական խաղերի չեմպիոն Հրանտ Համազասպի Շահինյանն է:

Բոլորում է նրա կյանքի 70 տարին, տարիներ, որոնք իմաստավորել է սիրելի մարմնամարզիկը իր բազում հաղթանակներով:

Ծնվել է 1923 թ. Ստեփանավանում: Ընտանիքի 7 երեխաներից ամենափոքրն էր, վերջինը, բայց իր փառահեղ կենսագրությամբ՝ առաջինը: Հայրը կամենում էր, որ որդին ջութակահար դառնա:

Երեւան տեղափոխվելուց հետո նա ընդունվում է երաժշտական դպրոց, ջութակի դասարան: Մասնագետները նրանում տեսնում էին ապագա անվանի ջութակահարին: Սակայն տասնամյա պատանուն հրապուրեց նաեւ մարմնամարզությունը:

Մարզիչ Հարություն Գարգալոյանը Շահինյանի մեջ տեսավ ապագա չեմպիոնին: Տաղանդի արդյունքը երկար սպասեցնել չտվեց: 1939 թ. Լենինգրադում դպրոցականների միութենական անհատական թիմային առաջնությունում, 15-16 տարեկանների շրջանում Շահինյանը հաղթող դարձավ, իր վրա գրավելով երկրի հավաքականի մարզիչների ուշադրությունը: 1941 թ. հունիսի 22-ին նշանակված էր համամիութենական սպարտակիադին մասնակցող Հայաստանի մարզիկների ելույթների կառավարական դիտում: Սակայն այդ օրն էլ սկսվեց պատերազմը: Ըմբրի մասնակիցներից 300-ը հենց ստադիոնում որոշեցին կամավոր մեկնել բանակ, որոնց հետ էր եւ Շահինյանը: Հրամանատարական կարճատեւ դասընթացներն ավարտելուց հետո իր երազներն անավարտ թողած զինվորն առաջին անգամ վառոդի հոտն է զգում: Ռազմաճակատում ծանր վիրավորվում է ու երկար ժամանակ ընկերակցում հենակներին:

«17-21 տարեկան հասակը մարզիկի համար նշանավոր տարիներ են, ասում է Շահինյանը, եւ այդ տարիներն ինձ համար կորած տարիներ եղան, սակայն հույս չէի կորցնում նորից մարզաձեւին նվիրվելու»: 1944 թ. նա դարձյալ մարզասրահ մտավ: 1949 թ. Բուդապեշտ, երիտասարդության համաշխարհային երրորդ փառատոն: Այստեղ պարտադիր վարժություններում զուգափայտի, օղակների եւ նժույգի վրա ունեցած նրա ելույթները ստացան ամենաբարձր գնահատականը՝ 10 միավոր: Կամավոր վարժություններում 3 գործիքի վրա նա դարձյալ առաջինն էր: 6 ոսկե մեդալ եւ փառատոնի բացարձակ չեմպիոն: Ականատեսներից մեկը հիշում է, որ երբ հին օրերի երեւանցի, հայտնի ծաղկավաճառ Կարաբալյան Շահինյանի կրծքին այդքան ոսկե մեդալներ տեսավ, հարցրեց. «Հրանտ, էլ ուրիշ մեդալ չկա՞ր այնտեղ»: «Կար, արծաթե, բրոնզե»:

– Հապա ինչո՞ւ դրանք էլ չբերեցիր:

– Դրանք թողեցի ուրիշ ազգերին:

Կարաբալյան ծաղիկներ նվիրեց սիրված մարզիկին ու հեռացավ, ասելով.

– Տես, հա՛, ուրիշ անգամ էլ միայն

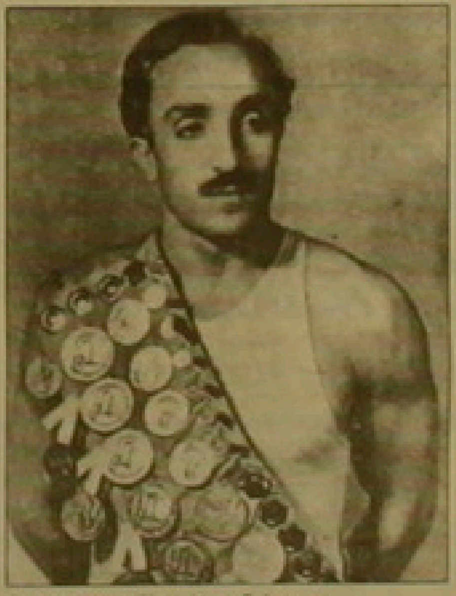

ոսկե մեդալներով տուն կգաս:

Եւ եկավ: Հոռնի առաջին օլիմպիական խաղերում Վարազդատ թագավորի հաղթող դառնալուց հետո Հրանտ Շահինյանն արդեն մեր օրերի օլիմպիական խաղերի առաջին չեմպիոնը դարձավ, ճանաչում բերելով հայկական սպորտին: Դա 1952 թվականին էր, Հելսինկիում: Իսկ 1954 թ. նա առաջին անգամ մասնակցեց նաեւ մարմնամարզության աշխարհի առաջնությանը: Այստեղ նա նվաճեց երկու ոսկե եւ մեկ բրոնզե մեդալ: 1957 թ. մոսկովյան միջազգային փառատոնին ԽՍՀՄ հավաքականը ներկայացնում էին նաեւ Շահինյանը, Ազարյանը եւ Ազնավուրյանը:

«Հայկական թիմին միացել են մեկ ռուս եւ երկու ուկրաինացի», կատակով ասում էր Բորիս Շախլինը: Եւ այդ ինտերնացիոնալ թիմը դարձյալ նվաճեց մրցանակային առաջին տեղը: 36 տարեկան էր, երբ հաջողությամբ մասնակցեց Թբիլիսիում կայացած մարմնամարզության ԽՍՀՄ գավաթի խաղարկությանը:

Մարմնամարզության աստարեզում Շահինյանը մնում է անմնաերկարակյաց մարզիկը: Նրա կատարած վարժությունների առանձին տարրեր մինչեւ այսօր էլ կոչվում են «Շահինյանի տարրեր»: Չմոռացվեց նաեւ նրա «նժույգի արքա» տիտղոսը: 1958 թ. հիմնադրվեց հանրապետության լուսավորության նախարարության պատանի մարմնամարզիկների դպրոցը, որի անփոփոխ տնօրենն է արդեն 70-ամյա, բայց իր կայտառությունն ու կենսախնդությունը չկորցրած անկրկնելի մարզիկը:

Գրեթե 10 տարի Շահինյանն աշխատել է նաեւ որպես հանրապետության սպորտկոմիտեի նախագահ եւ նախագահի տեղակալ: Այժմ էլ Հայաստանի օլիմպիական կոմիտեի անդամ է: 70-ամյակի առթիվ բարեմաղթանքներ Հրանտ Շահինյանին, ստեղծագործական նորանոր հաջողություններ ու հաջառողջություն:

ԴԵՐԵՆԻԿ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Բաց նամակ Հայաստանի մարզական ղեկավարներին

Հայտնի է, որ վաղուց պրոֆեսիոնալ սպորտը խաղախականության է վերածվել: Այսօր մարզական խոշոր միջոցառումների կազմակերպումները եւ մարզիկ-մարզուհիների փայլուն նվաճումներն ու նրանց գովազդները ոչ միայն մեծ եկամուտներ են բերում պետություններին, այլեւ փառք ու պատիվ: Դրա վկայությունը նաեւ Շտուտգարտում տեղի ունեցած թեթեւ ատլետիկայի աշխարհի առաջնությունն էր: Ցավոք, սպորտի թագուհու բնագավառում, չհաշված բացառությունները, Հայաստանը միշտ էլ քիչ նվաճումներ է ունեցել, փոխարենը ուժային մարզաձեւերում ինչքան ուզեք չեմպիոններ է տվել: Ամենեւին նպատակ չունենալով վիրավորել ուժային մարզաձեւերի ներկայացուցիչներին եւ նախապես ներողություն խնդրելով նրանցից, ցանկալի կլինի մեծ ուշադրություն դարձնել հատկապես այն մարզաձեւերին, որոնք միշտ միջազգային մարզական հասարակայնության ուշադրության կենտրոնում են ու նաեւ եկամտաբեր են (թեթեւ ատլետիկա, մեծ թենիս, ֆուտբոլ, բասկետբոլ եւ այլն): Չնայած պետք է ասել, որ ուժային մարզաձեւերի ներկայացուցիչների հաջողություններն էլ մեզ շատ են ոգեւորում: Բայց օրինակ, երբ Իսրայել Միլիտոսյանը եւ Մնացական Իսկանդարյանն անցյալ տարի Բարսելոնում դարձան օլիմպիական խաղերի չեմպիոն, համաշխարհային մամուլը ցավոք շատ քիչ գրեց նրանց հաջողության ու նաեւ Հայաստանի մասին: Կարելի է ասել, ընդհանրապես հանգրվանը լռությամբ մատնեց հաջողությունը: Բայց եթե նույն Միլիտոսյանը, կամ Իսկանդարյանը չեմպիոն դառնային առնվազն 100, 200 կամ 400 մետր վազքատարածություններից մեկում, ապա ամբողջ աշխարհը կխոսեր այդ մասին: Այս հանգամանքները հաշվի առնելով են ներկայումս մեծ սպորտում իրենց տեղեկացման մարզական գերտերությունները: Մենք էլ պետք է հետեւենք նրանց օրինակին եւ նոր չեմպիոններ պատրաստելու համար բռնենք այդ ճանապարհ: Իսկ մարզական լրագրողներին պարտքը պետք է լինի դրան նպաստելու համար խրախուսել, ոգեւորել ճաշակ սերնդին:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ

Ցավալի ոչ ոքի, որը հավասար էր պարտության

Հունգարիայի Բալատոնքերեշի քաղաքից երեւան վերադարձավ հիմնականում դիտանոդական շախմատիստներից կազմված «Հայաստան» թիմը, որը մասնակցել էր եվրոպական չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունում: Ինչպես հայտնել ենք «Ազգ»-ի ընթերցողներին, առաջին փուլը մրցակցի՝ հունական ակումբի չժամանելու կապակցությամբ առանց պայքարի անցնելուց հետո մեր պատվիրակները 3:3 հաշվով ավարտեցին հաջորդ հանդիպումը Ռուսաստանի «Խորդա» թիմի հետ, բայց լրացուցիչ ցուցանիշներով դուրս մնացին խաղարկությունից: «Հայաստան»-ի մարզիչ Վլադիմիր Հայրապետյանի հետ կայացած զրույցից պարզ դարձան այդ մրցախաղի հետաքրքիր եւ, ավաղ, ցավալի մանրամասները:

Հանդիպումը հայ շախմատիստների համար պարզապես հրաշալի սկսվեց: Մեկը մյուսի ետեւից հաղթանակներ տարան վերջին երկու՝ 5-րդ եւ 6-րդ խաղատախտակների վրա ելույթ ունեցող երիտասարդ վարպետները՝ Հովիկ Դանիելյանը եւ Տիգրան Նալբանդյանը: Եթե նկատի ունենանք, որ այդ պահին թիմի առաջատարը՝ Սմբատ Լպուտյանը նավակային վերջնախաղում դիրքային առավելություն ուներ գրոսմայստեր Ոլիբիքին նկատմամբ, Արշակ Պետրոսյանի դրությունը նախընտրելի էր գրոսմայստեր Սորոկինի հետ պարտիայում, իսկ մնացած երկու մասնակիցների՝ Արտաշես Մինասյանի եւ Աշոտ Անաստասյանի հանդիպումներում երկկողմանի հնարավորություններով խաղ էր ընթանում, մեր թիմի հաղթանակը թվում էր անվիճելի: Բայց հետո տեղի ունեցավ անհավատալին: Մինչ Մինասյանն ու Անաստասյանն իրենց պարտիաները ավարտեցին ոչ ոքի, Պետրոսյանը սխալվեց ստեղծված բարդություններում եւ տանուլ տվեց, բայց, որ ամենաանտանելին էր, Լպուտյանը պարտվեց մինչ այդ հաջող դասավորված նավակային վերջնախաղում: Ընդհանուր հաշիվը հավասարվեց, բայց, քանի որ Չելյաբինսկի թիմի առաջատարներն ավելի հաջող էին խաղացել, կանոնադրության համաձայն հաջորդ փուլ դուրս եկան Ռուսաստանի ներկայացուցիչները:

Գ. Հ.

PKK-ն ահաբեկում է

Քրդական PKK կազմակերպությունը մի հայտարարությամբ զգուշացրել է Միջազգային օլիմպիական կոմիտեին, որ վերջինս որոշում չկայացնի 2000 թ. օլիմպիական խաղերը Ստամբուլում անցկացնելու: «Ստամբուլը պատերազմական մի տարածք է եւ որոշել ենք զինված պայքարը սաստկացնել այդ տարածքում», հայտարարել է PKK-ն:

«Եթե միջազգային օլիմպիական կոմիտեն ընդունի Թուրքիայի առաջարկը՝ 2000 թ. օլիմպիական խաղերը Ստամբուլում անցկացնելու, մեծ հանցանք գործած կլինի եւ փաստորեն դրանով կպարգեւատրի ահաբեկչական մի կառավարության, ինչպիսին Թուրքիան է», ավելացրել է PKK-ի սանդ[illegible] խոսնակը:

Բաժինը վարում է ԱՐՄԵՆ ԲԱ[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ՓՈԽԱՐԿՄԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ
ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՌԵԳԻՈՆԱԼ ԿԵՆՏՐՈՆ

FINANCIAL COMPANY

SIGELLA

Ընկերության ֆինանսային բաժանմունքը սկսում է սննդամթերքի եւ էներգակիրների ներմուծման լայնածավալ ծրագիր՝

ՁՄԵՌ 93-94

Ընկերությունը առաջարկում է իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց պայմանագրեր կնքել ծրագրի համատեղ ֆինանսավորման վերաբերյալ, ինչպես նաեւ երաշխավորում է շահույթ հետեւյալ չափերով.

ժամկետները	ռուբլով	տարադրամով
3 ամիս	50%	———
6 ամիս	120%	25%
12 ամիս	350%	55%

ԺԱՄԱՆԱԿՆ Է

Ընկերությունը բոլոր ավանդատուներին հնարավորություն է ընձեռում ապրանքների ձեռքբերում առավելապես ինքնարժեքով:
SIGELLA ընկերության ֆինանսային բաժանմունքը հայտարարում է
SIGELLA – ԲԱՆԿ
բաց տիպի բաժնետիրական ընկերության բաժնետոմսերի ինքնատիպ բաժանորդագրության մասին: Ընդ որում տրվում է հնարավորություն բաժնետոմսեր ձեռք բերել անկանխիկ՝ խնայողական գրքույկներից եւ հաշվարկային հաշիվներից:

Մեկ բաժնետոմսի գինն է 10000 ռուբլի:
Դիվիդենտների վճարումը՝ կես տարին մեկ, կանխիկ դրամով:

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Պուշկինի փ. 3ա, (ժուռնալիստների Տուն, II հարկ)
հեռախոս՝ 564757, ֆաքս՝ 562195

ԴԱՇԻՆՔ-ԱՎԻԱ

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ԹՌԻՉՔԻ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐՈՎ

ՄՈՍԿՎԱ,
ԻԺԵՎՍԿ,
ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ,
ԱՍՏՐԱԽԱՆ

Տոմսերը վաճառվում են՝ Մաշտոցի Պողոտա 40 («Գեղարվեստական սրահ» խանութ), Մուրացանի փողոց 113/3, «Զվարթնոց» օդանավակայան, տոմսարկղ թիվ 1

Հեռ. 53-83-47, 45-25-80, 52-79-22

Travel Company
"ARMINTERTOUR"
Armenia, Yerevan, str. Akopa Akopjan 2,
tel. 22.24.50

Ամենաէժան ինքնաթիռային չվերթները իրականացնում է «ԱՐՄԻՆՏԵՐՏՈՒՐ» (նախկին «ԻՆՏՈՒՐԻՍՏ») ֆիրման:

Թռիչքները՝ ամեն հինգշաբթի:
Թռիչքի տեւողությունը՝ 2 ժամ:
Կարող եք ձեռք բերել նաեւ համրահայտ «Սոլնեչնի բերեգ» եւ «Զոլոտիե պեսկի» ուղեգրեր:

Շտապեցեք

Երեւան, Հ. Հակոբյան 2 (Մերգելյան ինստիտուտի դիմաց)
Հեռ. 27-24-50, 27-20-07

KILIKIA
CONCERN

Իր ծրագրերի իրականացման համար «ԿԻԼԻԿԻԱ» կոնցեռնը շարունակում է ներգրավել փոխառու միջոցներ հետեւյալ պայմաններով:

ՌՈՒԲԼՈՎ
4 ամիս ժամկետով 68%
6 ամիս ժամկետով 120%
1 տարի ժամկետով 300%

ՏԱՐԱԴՐԱՄՈՎ (US $)
3 ամիս ժամկետով 15%
6 ամիս ժամկետով 30%
1 տարի ժամկետով 60%

ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆ ՉԱՓԸ
ՉԻ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՎՈՒՄ

Սայաթ-Նովայի պող. «Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, 730, 732 սենյակ
Աշխատանքային ժամերը 10⁰⁰-ից 18⁰⁰-ը
Հանգստյան օրը կիրակի

Հեռախոսներ՝ 58-11-10, 59-43-70

MDM Trade Company

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ԴՈԼԼԱՐ ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ
ՄԱՏՉԵԼԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՄԴՄ» առեւտրա-գնման ֆիրման
կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի համար
ընդունվող ԸՆՏԻՐ ապրանքների
դիմաց վճարում է միմիայն դոլլարով
Չի բացառվում նաեւ
անմիջական-կանխիկ վճարումը

☎ 23 89 70, 23 62 89
Կոմիտաս 60 ([illegible])

ONAISIS CO. LTD

☎ 594-632

«ՕՆԱՅՍԻՍ» ֆիրման շարունակում է իր գովազդային գործունեությունը եւ ընդունում է ավանդներ հետեւյալ պայմաններով

1993 թ. թողարկման պարտատոմսերը ընդունվում են	1961-92 թթ. թողարկման պարտատոմսերը ընդունվում են
3 ամիս 65%	3 ամիս 60%
6 ամիս 160%	6 ամիս 150%
9 ամիս 280%	9 ամիս 240%
12 ամիս 520%	12 ամիս 500%

Նվազագույն գումարը 100 000 ռուբլի:

«Անի» հյուրանոց, 6-րդ հարկ, 632 սենյակ, 5-րդ հարկ, 508 սենյակ

ԵՎԱ

«Եվա» ուսումնական կենտրոնը կազմակերպում է հերթական ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտություններով.

- օպերատորական գործ. ծրագրավորման լեզուների եւ փաթեթների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա,
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառում հաշվապահության մեջ,
- անգլերեն լեզու (ուսուցում արագացված կամ ավանդական մեթոդով)
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա,
- մերսում:

Դասընթացները վճարովի են, 1-3 ամիս տեւողությամբ: Շրջանավարտները կստանան վկայականներ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Ընդունելությունը՝ ամեն օր (բացի կիրակիից, ժամը 11.00-17.00-ը, Սարյան 4 հասցեով (Մ. Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց): Հեռ.՝ 58-21-22

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱՍԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւաւորումն եւ նկարազարդումների ղեկավար՝ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԼԱՔՅԱՆ

ՀՀ Նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, [illegible] Արշակունյաց 2 — Գրանցման թիվ 65. — Պատվեր 69149. — Տպաքանակ 38 000. — Գասանիշ 1599 — Ստորագրված է տպագրության 20. 9. 1993

digitised by A.R.A.R.@